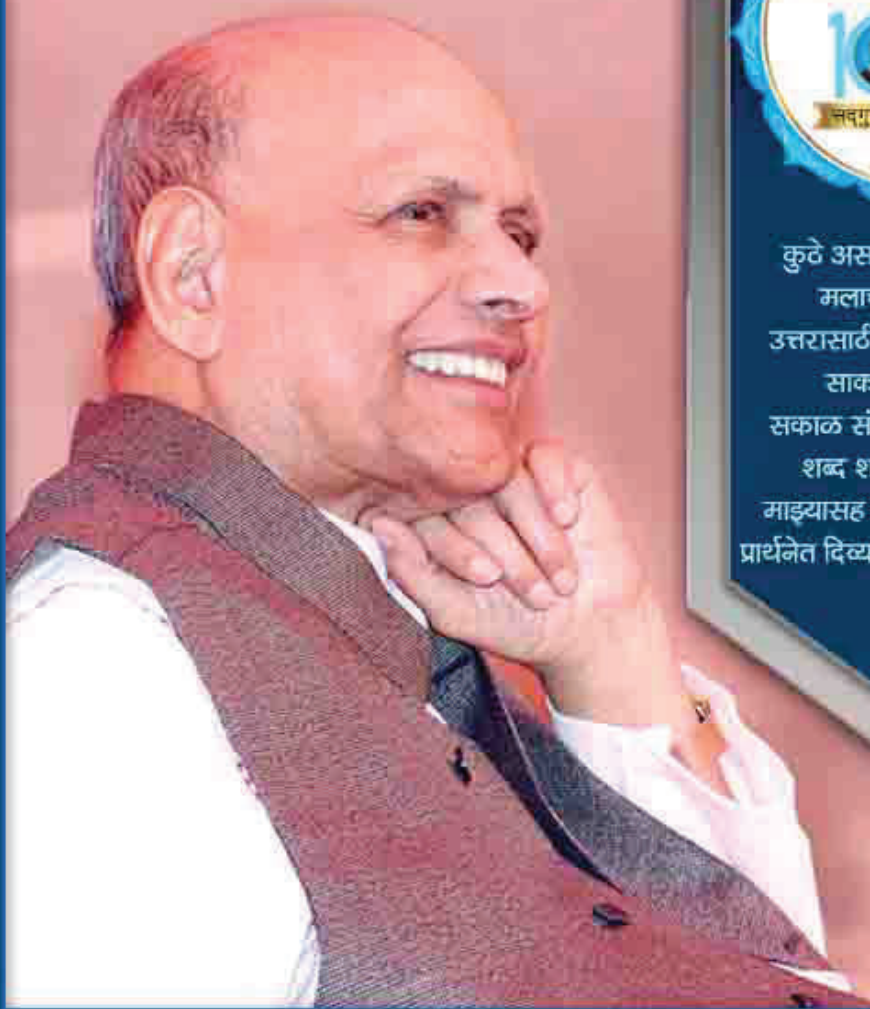

जीवनविद्येचा दीपस्तंभ

मे २०२२

कुठे असतोस कुठे रमतोस,
मलाच विचारतो मी..
उत्तरासाठी पुन्हा दिव्यत्वालाच,
साकडे घालतो मी..
सकाळ संध्याकाळ अनुग्रहाचे,
शब्द शब्द आठवतो मी..
माझ्यासह इतरांच्या सुखासाठी,
प्रार्थनेत दिव्यत्वालाच आळवतो मी..

प्राई
प्रहलसर्व

अनुक्रमणिका

१	संपादकीय	३
२	सिंचन ज्ञानामृताचे	४
३	प्रल्हाद वाणी	७
४	बालसंस्कार केंद्र एक नियोजन	११
५	बालकट्टा (खास बालकांसाठी)	१३
६	मन मंदिरा	१४
७	माई महोत्सव	१६
८	सन्मान सोहळा	१८
९	प्रश्न तुमचे उत्तर श्री प्रल्हाददादांचे	२१
१०	पर्यावरण हाच नारायण	२२
११	क्षण सुखाचा सण आनंदाचा	२४
१२	कोर्सेसचा आनंद अर्थात कोर्स शेड्यूल	२६

संपादिका: सौ. शिल्पा ढगे, बी.ए.

सहसंपादक: डॉ. सौ. प्रभा मोदी. M.S. (Mumbai), F.R.C.S. (England), श्री. अरविंद चौधरी. ICWA, M.Com., B.A.

मुद्रक : प्रकाशक : सौ. शिल्पा ढगे यांनी जीवनविद्या मिशन, मुंबई यांच्यासाठी,

जीवनविद्या मिशन, 'भक्तियोग', २८ए, दत्ताराम लाड मार्ग, काळाचौकी, मुंबई- ४०० ०३३, दूरध्वनी : २४७०८७८२, येथून प्रसिद्ध केला.

बोरीवली प्रशासकीय कार्यालय : ए-२, सिद्धार्थ नगर बि.क्र.५ को.ऑप.हौसिंग सोसायटी, धीरज उपवन समोर,

पश्चिम द्रुतगती मार्गाजवळ, बोरीवली (पूर्व), मुंबई - ४०० ०६६. दूरध्वनी : २८८७९०९५-९६

www.jeevanvidya.org Email: kalachowkyoffice.com

कार्यकारी मंडळ

श्री. ए. जी. बेळवेकर
श्री. सतिश पंडित
सौ. अनिता मोरे

मुखपृष्ठ संकल्पना

श्री. विठ्ठल घाडी
श्री. कृष्णकांत पाळेकर

सहकार्य

रेश्मा करबेले, अपर्णा केळकर,
कांचन पालव, स्वाती संदानसी
मनिष चव्हाण
जीवनविद्या आयटी टीम

SUBSCRIBE US ON
@ JEEVANVIDYAMISSION
www.youtube.com/JeevanvidyaMission

LIKE US ON
@ JEEVANVIDYAMISSION
www.facebook.com/Jeevanvidya

FOLLOW US ON
@ JEEVANVIDYA
www.twitter.com/Jeevanvidya

FOLLOW US ON
@ JEEVANVIDYAOFFICIAL
www.instagram.com/JeevanvidyaOfficial

संपादकीय

सद्गुरू श्री वामनराव पै यांच्या महानिर्वाणाला यावर्षी २९ मे २०२२ या दिवशी दहा वर्षे होत आहेत. आज सद्गुरू आपल्यासोबत देहाने नाहीत पण ज्ञानरूपी सद्गुरू क्षणोक्षणी आपल्यासोबत आहेत. त्यांनी दाखवून दिलेल्या उत्कर्षासह उन्नतीच्या मार्गावर वाटचाल करणार्या सत्साधकाच्या जीवनातील प्रगतीचा आलेख चढता आहे. दिवसेंदिवस तो आलेख उंचावत आहे. सद्गुरूच्या पश्चातही जीवनविद्या मिशनचे कार्य व्यापक होत चालले आहे कारण सद्गुरूंनी निर्माण केलेली व्यवस्था, त्यांनी घडवलेले निष्ठावंत कार्यकर्ते! सद्गुरूमाईंनी घालून दिलेल्या आदर्शावर चालणारे हे सर्व कार्यकर्ते स्वतः सुखी होऊन इतरांना सुखी जीवनाचा मार्ग दाखविण्यासाठी आजही तितक्याच उत्साहाने बाहेर पडतात याचे कारण सद्गुरूंनी त्यांच्या मनात निर्माण केलेली इतरांना सुखी करण्याची भावना! या सर्व कार्यकर्त्यांना एकत्र घेऊन आपल्यासोबत पुढे नेणारे जीवनविद्या मिशनचे खंबीर नेतृत्व म्हणजे आदरणीय श्री. प्रल्हाद दादा! सर्वांची कृतज्ञता व्यक्त करावी तितकी कमीच आहे.

जीवनविद्या मिशनचे कार्य हे मुळात सामाजिक आणि शैक्षणिक स्वरूपाचे आहे म्हणूनच विविध उपक्रमांच्या माध्यमातून जीवनविद्येचे ज्ञान समाजाच्या विविध स्तरातील लोकांपर्यंत पोहोचत आहे. त्यात बालसंस्कार केंद्र या उपक्रमाचे कार्य उल्लेखनीय आहे. सर्वसामान्य घरातील मुलांसाठी हे कार्य गेली

अनेक वर्षे सुरू आहेच. आता एक पाऊल पुढे टाकत बालसुधारगृहातील वंचित, अनाथ, अत्याचारग्रस्त तसेच गुन्हेगारी पार्श्वभूमी असलेल्या मुलांसाठी सुद्धा 'संस्कार शिक्षण अभियानाच्या' माध्यमातून जीवनविद्या मिशनने 'व्यक्तिमत्त्व विकास वर्ग' सुरू केले आहेत. याचे सुंदर परिणामही दिसू लागले आहेत.

दीपस्तंभामध्ये नव्याने सुरू केलेल्या बालकट्टा या सदराला बालवाचक, पालक आणि बालसंस्कार केंद्र चालक चालिका यांचा उत्तम प्रतिसाद मिळत आहे यासाठी दीपस्तंभ कमिटीतर्फे खूप खूप धन्यवाद! दीपस्तंभच्या वाचकांसाठी एक अतिशय आनंदाची बातमी आहे ती म्हणजे आपला दीपस्तंभ आता प्रत्येक महिन्याला आपल्या भेटीला येणार आहे. याशिवाय आता दीपस्तंभ मिळविण्यासाठी सभासद होण्याची गरज नाही. सर्वांसाठी सर्व अंक सहज उपलब्ध असतील. कोणीही अतिशय सुलभरित्या हे करू शकतो. फक्त जीवनविद्या मिशनच्या ऑफिशियल वेबसाइटवर जाऊन अंक डाऊनलोड करून घेतला की काम झाले.

'हे जग सुखी व्हावे आणि आपले राष्ट्र सर्वार्थाने प्रगतीपथावर जावे हा दिव्य संकल्प' सर्वांच्या मनात रुजविणाऱ्या आणि त्यासाठी शेवटच्या श्वासापर्यंत आपले जीवन व्यतीत करणाऱ्या श्री सद्गुरूंच्या चरणी कृतज्ञतापूर्वक वंदन!

तुरुपांनो करा सोने आयुष्यावे

१५ ते ३० बयोगटातील अविवाहीत

१ सोळावरील मोठ्याचे २ ब्रेमच मोड गुणित ३ सावध तो सुखी

तारुण्यात शारीरिक, मानसिक व शैक्षणिक बदलामुळे निर्माण होणारे प्रश्न.

संगत दिले सुलास गप्पा मारल्या जातात व युवांच्या मनातल्या सर्वप्रश्नांचे समाधान केले जाते.

कोस काळपर्यंत ५ दिवस

फक्त एक दिवस तुमच्या आयुष्याचा, मिळेल Password उत्कर्षाचा

सुख हा माझा जन्मसिद्ध हक्क आहे भाग-४

प्रत्येक माणसाला जीवनात सुख, यश व समृद्धी हे ध्येय गाठायचे असते. त्यासाठी कोणती साधना करायला हवी हा विषय आपण घेतलेला आहे. सुख प्रत्येकाला हवे पण सुख मिळविण्याचा मार्ग कोणता ते माहित नसते. हिंदुस्थानचा शोध करायला कोलंबस निघाला व पोहचला अमेरिकेला. तसे आपण सुखाचा शोध करायला निघतो व पोहोचतो दुःखाकडे, याचे कारण प्रवास चुकीचा दिशेने झालेला असतो.

सुखाच्या दिशेकडे जाण्याचा मार्ग आपल्याला माहीत नसतो. हा मार्ग आपल्याला वाडवडिलांनी सांगितला. तो मार्ग म्हणजे पुण्य ! पुण्य करा व पाप टाळा असे ते सांगत. पण आज पापपुण्य ह्या संकल्पना लोकांना भोंगळ वाटतात. याचे कारण काय? पाप करणारे लोक सुखात आहेत व पुण्य करणारे लोक दुःखात आहेत असे दिसते. म्हणून कसले पाप व कसले पुण्य अशा ऑर्ग्युमेंट्स लोक करतात. हे पाप पुण्य कसे निर्माण होते व त्याची फळे वाट्याला कशी येतात हा विषय समजून घेतला पाहिजे.

जीवनात पैसा आणि पुण्य दोन्ही महत्वाचे आहेत. आज काही लोकांना पैशाचे खूप महत्त्व वाटते तर काही लोक पैशाकडे दुर्लक्ष करतात. बायकामुलांकडे दुर्लक्ष करून संन्यासी-बैरागी होण्याच्या नावाखाली चांगल्या नोकऱ्या सोडून बसतात. पैशाकडे पाठ करणे म्हणजे आपण आपल्या पायावर धोंडा मारण्यासारखे आहे. पण पैशाने आपल्याला देव मिळत नाही. पैशाने आपल्याला सुख, शांती, समाधान व आनंद मिळत

नाही. पैशाच्या बळावर हे सोडून बाकी सगळे मिळते. बाकी सगळे मिळाले पण सुख मिळाले नाही तर सर्व व्यर्थ! गरीब लोकांपेक्षा श्रीमंत लोक जास्त आत्महत्या का करतात ? याचे कारण त्यांना जे सुख पाहीजे ते मिळत नाही. या श्रीमंती पैशापेक्षा जास्त महत्वाचे आहे ते पुण्य ! पुण्याकडे दुर्लक्ष करणे हे ही पायावर धोंडा मारण्यासारखे आहे. एखादा मुलगा नदीत बुडत असतो व कुणीतरी धावत येवून त्याला वाचवतो कारण त्याच्या गाठीपाठी पुण्य असते हे लक्षात ठेवायचे. पुण्य नसेल तर हे घडत नाही. आपण कित्येक वेळा हवालदिल होतो. त्यावेळी गाठीपाठी पुण्य असेल तर कुठून तरी मदत मिळते. मनःशांती व जगातील सर्व चांगल्या गोष्टी ह्या पुण्याईनेच मिळतात. देव, सुख, शांती, समाधान, चांगले सदगुरू, चांगली मुले, चांगली बायको, चांगला नवरा, चांगला जावई, चांगली सून, चांगला बॉस या सर्व चांगल्या चांगल्या गोष्टी मिळविण्यासाठी पुण्याई कशी जमा होणार ? पुण्याई जमा झाली नाहीतर तुम्ही सुखी कसे होणार ?

आपण जीवन जगत असताना पैसे पावलोपावली खर्च करतो व पुन्हा पैसे कमवावे लागतात. नुसते पैसे खर्च करीत राहिलात व बँकेत जमा कले नाहीत तर बायकामुलांना भविष्यात उपाशी मरावे लागेल. याप्रमाणे आपण जीवन जगत असताना पावलोपावली पुण्य खर्च करीत असतो. खर्ची पडलेली पुण्याई पुन्हा मिळविली पाहिजे हे कुणाच्या गावीही नसते! काही मुले जन्माला येतात ती राजाच्या पोटी, सरदाराच्या पोटी, श्रीमंतांच्या पोटी तर काही राजकारणी लोकांच्या पोटी त्यामुळे त्यांना सर्व काही प्राप्त होते; त्यात त्यांचा पराक्रम काय असतो! पालक व पाल्य हे दोघेही जीवनांत ऐश्वर्य भोगत असतात तेव्हा ते आपली पुण्याई खर्च

करतात. ही खर्ची टाकलेली पुण्याई आपण भरून काढली नाही तर तुमच्यावर काय व कधी संकटे येतील हे सांगता येणार नाही. “गाठीपाठी पुण्याई असेल तोपर्यंत हात लावाल त्याचे सोने होते किंवा लाथ माराल तिथे पाणी काढाल”. पण पुण्याई सरली की हात लावाल त्याची माती होते किंवा लाथ माराल तिथे डोळ्यातून पाणी येईल, हे लोकांना कळत नाही.

कम्युनिस्ट व नास्तिक म्हणतात, “आम्ही देव मानत नाही.” पण जगात दुःख भरलेले आहे हे सर्वच मान्य करतात. संत तुकाराम महाराज म्हणतात, ‘सुख पहाता जवापाडे, दुःख पर्वताएवढे’ कारण ही वस्तुस्थिती आहे. जगात दुःखी माणसे ९९.९९ टक्के व सुखी माणसे फक्त .०१ टक्के आहेत. याचे कारण लोक पापपुण्याच्या संकल्पना समजून घेत नाहीत. या सर्व भंकस कल्पना आहेत असे समजून त्याकडे

दुर्लक्ष करतात. तुम्ही जरी या भंकस कल्पना आहेत असे समजलात तरी त्याचा परिणाम व्हायचा तोच होणार. आई मुलाला झोपेत असताना दूध पाजते त्या मुलाला ते कळत नाही तरीही त्याचा परिणाम होतोच.

पाप किंवा पुण्य केले की ते आज ना उद्या फळणार. पण पापपुण्याच्या संकल्पना समजून घेतल्या पाहिजेत. तुम्ही ज्याला पुण्य समजता ते वास्तविक पुण्य नाही व तुम्ही ज्याला पाप समजता ते वास्तविक पाप नाही. संकष्टीचा उपवास मोडला की पाप झाले असे वाटते पण आम्ही सांगतो ते पाप नाही. संकष्टीचा उपवास मुद्दाम मोडू नका. पण चुकून मोडला तर दुःखी होण्याचे कारण नाही. एकादशीच्या दिवशी चुकून भजी खाल्ली तर आकाश कोसळत नाही की धरती दुभंगत नाही. उगाच नको त्या कल्पना करत बसू नका. घराबाहेर पडताना देवाला नमस्कार करायला विसरलो तर देवाचा कोप होईल की काय असे वाटते. देव काही टपून बसलेला नाही. हा उपवास मोडतो कधी व मी कोप करतो कधी! तुम्ही ज्यावेळी उपवास करता त्यावेळी इतर लोक चिकन मटण खातात व इतर धर्मीय लोक ज्यावेळी उपवास करता त्यावेळी तुम्ही चिकन मटण खाता. यामुळे काय घडते? हे सगळे मनाचे खेळ आहेत. तुम्ही ज्या पापपुण्याच्या कल्पना करता त्या चुकीच्या आहेत.

संपूर्ण मानवजाति सुखी हो तथा यह राष्ट्र सर्वार्थ से प्रगतिपथ पर अग्रसर रहे और बने

महासत्ता

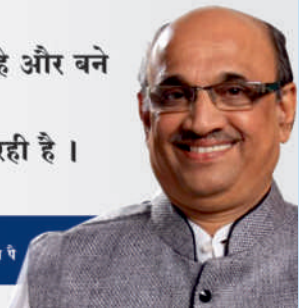
उसके लिए आवश्यक है, वैचारिक क्रांती जो **जीवनविद्या** समाज में ला रही है ।

थोर समाजसुधारक, नव्यज्ञ
सद्गुरु श्री चामनराव पे

/ JEEVANVIDYAHINDI

YOUTH MENTOR
श्री. प्रल्हाद चामनराव पे

तुकाराम महाराजांनी, रामदास स्वामींनी आणि जीवनविद्येने सांगितलेल्या संकल्पना वैज्ञानिक दृष्टीकोनातून मांडलेल्या आहेत. ते विज्ञान म्हणजे 'क्रिया तशी प्रतिक्रिया.' तुम्ही क्रिया केली की त्याची प्रतिक्रिया होणारच. आज-उद्या-परवा किंवा काही महिन्यांनी-वर्षांनी प्रतिक्रिया ही होणारच! कधी होईल? ते त्या कर्माच्या जातीवर अवलंबून आहे. जात म्हणजे प्रकार. उदाहरण द्यायचे झाले तर काही जातीची झाडे चार वर्षांनी फळे देतात तर काही झाडे दहा वर्षांनी फळे देतात. अक्रोडाचे झाड शंभर वर्षांनी फळ देते असे म्हणतात. तसे आपल्या कर्माच्या जाती असतात.

एका माणसाला पान खाण्याची व रस्त्यात कुठेही पिच करण्याची म्हणजे थुंकण्याची सवय असते. एकदा तो असाच पान खात चालला होता. दुसऱ्या एका माणसाचा त्यादिवशी वाढदिवस होता. चांगले कपडे घातलेला तो मजबूत शरीरयष्टीचा माणूस समोरून येत होता व याने सवयीप्रमाणे पिच केले. त्याचे कपडे खराब झाल्याबरोबर तो धटिंगण भडकला. त्याने त्याच्या कानशिलाखाली वाजवली. त्याबरोबर याचे सर्व दात जमिनीवर! येथे काय झाले? कर्म केले, फळ तात्काळ. पण मुले शिक्षण घेतात त्यांना फळ तात्काळ मिळत नाही. चांगले शिक्षण घेण्यासाठी त्यांना कष्ट करावे लागतात. बरीच मुले शाळा-कॉलेजात व्हॅलेंटाईन डे, अमुक डे, तमुक डे अशा मजा करण्यासाठी जातात. त्याची फळे त्यांना भविष्यात भोगावी लागतात. अभ्यास करणाऱ्यांना चांगली फळे मिळतातच. म्हणून कर्माची जात काय आहे त्याप्रमाणे त्या कर्माची फळे आज किंवा उद्या मिळतात. जीवनविद्या सांगते, करायचे तर सत्कर्मच करा व दुष्कर्म टाळा. आता हे करायचे की नाही हे तू ठरव कारण..

“तूच आहेस तुझ्या जीवनाचा शिल्पकार”.

बालसंस्कार केंद्र काळाची गरज...

नमस्कार, सर्वप्रथम मी सद्गुरू श्री वामनराव पै यांचे खूप आभार मानते. त्यांनी त्यांचे अनमोल विचार नवीन पिढीपर्यंत पोहोचवण्यासाठी बालकेंद्र चालू केले. मी माझ्या दोन्ही मुलींना जीवनविद्या मिशनच्या बालसंस्कार वर्गात पाठवायला लागले याला फक्त दोनच महिने झालेत माझ्या मुलींची नावे कु. पूर्वा वय वर्षे ५ आणि कु. महेश्वरी वय वर्षे २.

माझ्या मोठ्या मुलीला फार बोलण्याची सवय नव्हती. ती खेळायला मुलांमध्ये गेली की नको त्या गोष्टी शिकून यायची. मोठ्या माणसांशी बोलायला घाबरायची. पण आता ती खूप शहाणी झाली आहे. खूप चांगल्या गोष्टी शिकली आहे. ती रोज सकाळी व संध्याकाळी विश्वप्रार्थना म्हणते. सर्वाना नमस्कार करते. ती कराटे व स्केटिंगला जाते. तिथे तिच्या मित्र-मैत्रिणींना विश्वप्रार्थना तिने शिकवली आहे.

तिला खूप चांगल्या सवयी फक्त आपल्या संस्कार वर्गातून लागल्या आहेत. आता कोणी तिच्यासमोर अपशब्द बोलत असेल तर ती त्यांना समजून सांगते, “असे बोलू नये, ते चांगलं नसतं.” तिच्या दोन मैत्रिणींना ती बालसंस्कार केंद्रात काय शिकवतात ते नेहमी सांगते त्यामुळे त्यांच्यातसुद्धा चांगला बदल झाला आहे. याचा मला खूप अभिमान आहे.

माझी लहान मुलगी सुद्धा जेवल्यानंतर तिचे व बहिणीचे ताट उचलून ठेवते. घरी पाहुणे आले की त्यांना बोबड्या बोलात विचारते, 'तुमच्यासाठी खायला काय बनवू? चहा घेणार की कॉफी? विचारणार जेवले का? बरे आहात ना?' तिच्यातील हे गुण पाहून मन खूप भरून येतं. बालिका पाटील मॅम (ऐरोली बालसंस्कार केंद्र चालिका) तुमच्यामुळे आम्ही या वर्गात जॉईन झालो. तुमचे आभार मानावे तेवढे कमीच आहेत. हे फक्त जीवनविद्या मिशनच्या बालसंस्कार केंद्रामुळेच शक्य झालेले आहे. खरंच खूप खूप धन्यवाद.

सौ. पूजा हनुमंत फलके, आळंदी, पुणे
मो.नं. ७४९ ९०५४ ४०९

प्रल्हादवाणी..

दृष्टी समतेची भाग १ - सद्गुरु

सद्गुरुंचे ज्ञान हे खरे आहे कारण सद्गुरु हे ज्ञान देताना निरपेक्षपणे देत असत. केवळ पैसाच नव्हे तर कुठल्याही प्रकारच्या मानसन्मानाची, कीर्तीची कसलीच अपेक्षा नसणे म्हणजे निरपेक्ष. सद्गुरूंना अशी कुठल्याच प्रकारची अपेक्षा नव्हती. त्यांना जे आत्मज्ञान झाले ते लोकांना मिळावे आणि हे जग सुखी व्हावे ह्या एकाच तळमळीने त्यांनी हे कार्य केले. त्यांचे ज्ञान हे स्वर्गीय ज्ञान, दिव्य ज्ञान आहे. आपल्याला सद्गुरु लेव्हलला जायचे आहे, म्हणजेच सद्गुरु व्हायचे नाही तर सद्गुरुंचे पद मिळवायचे आहेत. सद्गुरुंचे पद म्हणजेच सद्गुरुंचे दोन चरण घट्ट धरून आपल्याला त्यांचे ज्ञान ग्रहण करून ते आपल्याला आचरणात आणणे गरजेचे आहे. सद्गुरु जे मार्गदर्शन करतात त्या मार्गाचे दर्शन आपण घ्यायला हवे आणि त्याचे प्रदर्शन आपल्या आचरणातून व्हायला हवे. हे नीट समजून घ्या. सद्गुरुंचे मार्गदर्शन म्हणजे ज्या मार्गावरून गेले असता आपल्या सुखाचे, देवाचे दर्शन होते ते दर्शन आपण आपल्या आतमध्ये घेतले पाहिजे आणि हे दर्शन आपल्या वागण्यातून प्रदर्शित व्हायला पाहिजे. ज्ञान समजून घेणे त्याचा अभ्यास करणे हे झाले दर्शन आणि प्रदर्शन म्हणजे so called show बाजी नव्हे तर आपल्याकडे पाहून लोकांना हा जीवनविद्येचा माणूस आहे हे कळले पाहिजे. आपल्याला जर मार्गदर्शनाचे दर्शन घ्यायचे असते तर ते ज्ञान समजून घेण्याची, आत्मसात करण्याची गरज आहे आणि त्यासाठी वाचन व श्रवण खूप केले पाहिजे. श्रवण करताना कानात जीव आणून श्रवण केले पाहिजे. वाचन आणि श्रवण सातत्याने करणे म्हणजे अभ्यास.

सद्गुरुंचा अनुग्रह घेतो ती सुरुवात असते. त्यानंतर संपूर्ण ज्ञान शिष्याच्या मागे उभे करणे हे सद्गुरुंचे कार्य असते. हे केले की सर्व ग्रह अनुकूल व्हायला लागतात तेव्हाच अनुग्रह संपन्न होतो. ग्रह अनुकूल होतात म्हणजे आपण जिथे जाऊ तिथे सर्व गोष्टी अनुकूल होऊ लागतात. सद्गुरुंनी दिलेले ज्ञान घेतले तरच आपल्याला यश, सुख, शांती समाधान सर्व काही प्राप्त होणार. सद्गुरु महानच आहेत पण आपण आपली वागणूक चांगली करू तेव्हा सद्गुरुंचे नाव अधिक मोठे होईल. सद्गुरुंच्या ज्ञानाचे दर्शन घेण्यासाठी ते आत्मसात करण्यासाठी वाचन आणि श्रवण या दोन्ही गोष्टी अत्यंत महत्त्वाच्या आहेत. सद्गुरुंनी या दोन्हीची सुरेख अशी व्यवस्था केलेली आहे. मनन आणि चिंतन या त्यापुढील पायऱ्या आहेत. वाचलेले समजून घेण्यासाठी मनन करावे लागते. ज्ञानाची खोली समजण्यासाठी चिंतन करावे लागते. कारण वरवर सर्व सोपे वाटते. सद्गुरुंचे श्रवण पुन्हा पुन्हा करावे लागते पण प्रत्येक श्रवणाच्या वेळी काहीतरी नवीन समजते. श्रवणानंतर जेव्हा चिंतन करू लागता तेव्हा intuition ने काहीतरी क्लिक होते म्हणजेच नव्याने समजते. सद्गुरु ज्ञानाची खोली हळूहळू उलगडत जाते. सद्गुरु बोलतात ते सहज बोलतात परंतु त्या सहज बोलण्यात शब्दार्थ, भावार्थ, गुह्यार्थ असे सर्व काही असते. खरे सद्गुरु तुम्हाला चिंतनातूनच कळतात. माझाच अनुभव सांगतो. सद्गुरु प्रत्यक्ष असताना मी एवढे चिंतन करीत नसे. कारण काही अडले तरी विचारायला सद्गुरु होते ना! सद्गुरुंचे महानिर्वाण झाल्यानंतर सर्व जबाबदारी आपल्यावर आली आणि चिंतन करण्याची गरज भासू लागली. चिंतन करता करता ज्ञानाची खोली कळू लागली त्यातून आनंद वाटू लागला. ज्ञानाचे दर्शन घ्यायचे आहे म्हणजेच ज्ञान

आत्मसात करायचे आहे तर वाचन श्रवण व्हायलाच पाहिजे. सद्गुरूंनी पूर्वतयारीसाठी अमृतमंथन १०८ वेळा वाचायला सांगितले. तेव्हा त्यांना थोडे कमी करण्याची विनंती केली तर सद्गुरू म्हणाले १०८ वेळा वाचले तरी कमी पडणार आहे. याचा अनुभव आता आपल्याला यायला लागलेला आहे.

पूर्वतयारी देण्याची व्यवस्था आजही आपण केलेली असली तरी ते समजण्याची पात्रता यायला पाहिजे. त्यासाठी वाचन आणि श्रवण याशिवाय दुसरा उपाय नाही. त्यानंतर मनन, चिंतन व्हायला पाहिजे. त्यानंतर साधना! म्हणजे काय तर 'जे साधे ना ते साध्य करण्यासाठी जे काय केले पाहिजे त्याला साधना म्हणतात'. साधना म्हटलं की सगळे डोळे मिटून बसतात. ही साधना केलीच पाहिजे पण ती जास्त वेळ करता येत नाही. आपल्याला आपल्या वागणुकीत फरक घडवून आणायचा आहे. आपण संत झालेलो नाही आपण संथ आहोत. म्हणजे आपल्याला वागणुकीत बदल करणे आवश्यक आहे. “पहावे आपणासी आपण” ही साधना तर आपल्याला करायची आहे. स्वरूपाची ओळख होण्यासाठी दिव्य

साधना करायचीच आहे. पण आधी या रुपाची ओळख करून घेऊया. “पहावे आपणासी आपण” म्हणजे आपल्यात काय गुणदोष आहेत ते पाहायला आपण शिकले पाहिजे. दुसऱ्याचे दोष पहाण्यात आपण तरबेज आहोत. आपल्यात बदल घडवून आणण्यासाठी आपल्या प्रत्येक गोष्टीकडे आपण डोळसपणे पाहिले पाहिजे. आपल्यात सुधारणा करण्याची. साधना करता करता आपले आचरण कसे सुंदर होईल याकडे आपण लक्ष दिले पाहिजे.

सुख व दुःख, प्रपंच व परमार्थ यात एका दृष्टीचे अंतर आहे. म्हणून आपली दृष्टी बदलली पाहिजे. आपल्या जीवनातील सर्व समस्यांचे मूळ हे आपल्या दृष्टीत आहे म्हणून दृष्टी बदलली कि सृष्टी चांगली होईल इतकी ही साधी गोष्ट आहे. आपली दृष्टी ही सममतेची पाहिजे. माणूस म्हणून सर्व समान अशी आपली दृष्टी पाहिजे. प्रत्येकाची योग्यता वेगवेगळी असू शकते पण माणूस म्हणून सर्व सामान आहोत. निसर्गातही समता विषमता दिसून येते. सद्गुरू निसर्गातील विषमतेला विविधता म्हणतात. विविधता हे निसर्गाचे ऐश्वर्य आहे. मानवनिर्मिती विषमतेत विष आहे. आपल्याला सर्वांकडे माणूस म्हणून पाहता आले पाहिजे. कुणाकडेही पाहताना प्रथम माणूस म्हणून व नंतर ती एक व्यवस्था आहे. म्हणून व्यवस्था या दृष्टीने पहा. व्यवस्था म्हणजे परमेश्वर! म्हणून त्याच्याकडे परमेश्वर म्हणून पहा. या स्टेप्स दिलेल्या आहेत. या व्यवस्थेशी अनुरूप आपण वागले पाहिजे कारण जिथे जिथे व्यवस्था आहे तिथे आनंद आहे. आनंद वाटता वाटता आपण व्यवस्थेशी एकरूप होतो म्हणजेच आनंदाशी एकरूप होतो.

माणूस म्हणून पहाणे ही सममतेची दृष्टी आणि त्याला माणसासारखे वागवणे ही सभ्यतेची दृष्टी. आपण एखाद्याला पाहताना प्रथम

त्याचा आकार बघतो आणि त्याचा स्वीकार करतो. ओळखीचे रूपांतर परिचयात होते. हळूहळू परिचयाचे रूपांतर मैत्रीत होते आणि सहवास वाढू लागतो. त्यातूनच प्रेम निर्माण होते. नंतर मात्र आकार बाजूला होतो आणि त्या माणसामधील संस्कार दिसू लागतात. संस्कारांमधूनच विकार म्हणजे त्यातले गुणदोष दिसू लागतात. जोपर्यंत या माणसांमधले गुण दिसत असतात तोपर्यंत मैत्री टिकते. नंतर गुणही दुर्गुण वाढू लागतात कारण गुण हे सापेक्ष आहेत. आज जो गुण वाढतो तो काही दिवसांनी दुर्गुण वाढू लागतो. यासाठी गुणांचे कौतुक करीत राहायला हवे. गुणांसाठी कृतज्ञ असायला हवे. आपण एखाद्याची चूक धरून ठेवतो पण जेवढे सोडून द्यायला शिकाल तेवढे मोकळे व्हाल आणि समाधानी राहाल.

जोपर्यंत तुम्ही समाधानी शांत होत नाही तोपर्यंत डोळे मिटून साधना करताच येणार नाही. मनाची शांती झाल्याशिवाय जीवाची शांती होणार नाही. मनाच्या स्वास्थ्यावर जीवाचे सुख अवलंबून आहे. यासाठी आपले आचरण असे व्हायला पाहिजे की लोकांना आपण हवे हवेसे वाटलो पाहिजे. आपण इतरांना मानसन्मान दिला त्याचे कौतुक केले त्याबद्दल कृतज्ञ राहिलो तर आपण इतरांना हवेहवेसे वाटणार. कृतज्ञता हेच शहाणपण आहे. ज्यांच्या डोक्यात हवा गेलेली असते ते लोकांना हवेहवेसे वाटत नाहीत. डोक्यातील हवा निघून गेली ही माणूस लोकांना

हवाहवासा वाढू लागतो.

प्रथम कुटुंब सुखी करा आणि त्यासाठी प्रथम सोडून द्यायला शिका. सद्गुरूंना धरा, माणूसकीला, प्रेमाला धरा. प्रेमानेच जग जिंकता येते. जगातील सर्व समस्यांवर प्रेम हा एकच तोडगा आहे. कुटुंब सुखी करण्यासाठी एकमेकांवर प्रेम करत रहा. लहान मुले सुखी-समाधानी का दिसतात. कारण ती कुठलीच गोष्ट धरून ठेवत नाहीत. कुणावरही चिडत नाहीत, चिडले, रागावले तरी थोड्या वेळाने ते ती गोष्ट सोडून देतात. त्यामुळे त्यांची शक्ती वाया जात नाही. आपली शक्ती द्वेष, मत्सर तिरस्कार, भांडणतंटे या सर्व गोष्टीत वाया गेलेली असते. आपल्याला चांगले कार्य करायचे असेल तर टीम महत्त्वाची असते. सर्व कार्यकर्ते एक दिलाने, एका दिशेने कार्य करतात तेव्हा ते कार्य चांगले होते. एखादा कार्यकर्ता निघून गेला तर त्याचे नुकसान होत असते म्हणून सद्गुरू त्याला समजवण्याचा प्रयत्न करतात. पण तरीही एखादा निघून जातो. कारण त्याचे पुण्य कमी पडते. अहंकार पुण्य खातो म्हणून अहंकाराला अलंकारासारखा ठेवा. अलंकार घातले की स्त्रियांचे सौंदर्य खुलून दिसते. तसे अहंकार हा अलंकारासारखा असेल तर आपण लोकांना हवेहवेसे वाढू लागतो. कार्य करताना एक दिशा असणे महत्त्वाचे आहे. कार्य करताना 'जीवनविद्या मिशनचे हीत' ही दिशा असायला

श्री. प्रल्हाद वामनराव पै
सद्गुरू श्री. वामनराव पै

उजळती ज्ञानाच्या ज्योती, वेचिता जीवनविद्येचे संस्कारमोती

श्री प्रल्हाद वामनराव पै लिखित आगामी पुस्तक

“जीवनविद्येचे १०८ संस्कारमोती”

श्री. प्रल्हाद वामनराव पै
B. TECH. POWAI, MAM, TONJAPUR

हवी. तर कुटुंबात कुटुंबाचे हीत ही दिशा असायला हवी. व्यवस्थारूपी सद्गुरू म्हणजे जीवनविद्या मिशन हे लक्षात ठेवायचे. या व्यवस्थेला धरून रहा. सद्गुरूंनी आपल्याला शिष्य मानले की ते आपल्याला शेवटपर्यंत सोडत नाहीत. पण तुम्हाला जर त्यांना सोडून जायची इच्छा झाली तर ते काहीही करू शकत नाहीत. सद्गुरू आपल्या नेहमीच मागे असतात. हे आपल्याला दिसत नाहीत तर उफराटे फिरून त्याचा अनुभव घ्यावा लागतो. प्रपंच आणि परमार्थ दोन्ही गोष्टी ठिकाणी उफराटी दृष्टी पाहिजे.

आनंद हवा तर प्रथम इतरांना आनंद दे. मान हवा तर तो प्रथम इतरांना दे. जे तुला हवे ते आधी तू दुसऱ्यांना दे, तेव्हा तुला ते मिळेल. हे लोकांना कळत नाही. जितके देता येईल तितके दे, येण्याची व्यवस्था होणार आहे. ही दृष्टी समतेची म्हणजे माणूस म्हणून सर्व जण समान असले तरी क्षमतेने, बुद्धीने, पैशाने, सत्तेने वेगळे आहेत हे लक्षात ठेवायचे. प्रत्येकाने प्रत्येकाला मान हा दिलाच पाहिजे. पण सन्मान मात्र योग्यतेप्रमाणे मिळत असतो. गुणवत्ता अधिक उपयुक्तता यातून योग्यता निर्माण होते.

गुरुपौर्णिमा २०१७ प्रथम दिन
प्रवचनांवरून संकलित

बालदोस्तानौ....

तुमच्या पैकी काही जण छान छान गोष्टी, कविता लिहणारे असतील तर त्या बाल मित्रमैत्रिणींच्या बाल संस्कार केंद्रातील अभ्यासक्रमावर आधारित स्वरचित कविता आणि गोष्टी सुद्धा इथे प्रकाशित केल्या जातील. तसेच जीवनविद्या मिशनच्या बाल संस्कार केंद्रात आल्यावर तुम्हाला आणि तुमच्या पालकांना काय फायदा झाला याचा अनुभव सुद्धा तुम्ही लिहून पाठवू शकता. अनुभव आणि गोष्टी यांची शब्दमर्यादा जास्तीत जास्त २५० शब्द इतकीच असावी. तर मग तयार ना!

तुमचे लिखाण ९९६७९६६१५० या संपर्क क्रमांकावर पाठवू शकता. (प्रकाशित करण्याचा अंतिम निर्णय जीवनविद्या मिशनचा असेल याची कृपया नोंद घ्यावी)

मी काय बरे करावे...

खाजवले डोके, फिरवली चाके
कंटाळा असा, थांबले घड्याळाचे काटे..

मी काय बरे करावे...

जीवन मला भेटला, लिंक घेवून आला
बालसंस्कार केंद्रात वेळ आनंदात गेला..

मी काय बरे करावे..

पर्यावरण आणि मनाचे शास्त्र शिकवले
गोष्टी गोष्टीतून कितीक ज्ञान हे मिळाले
मी काय बरे करावे..

प्रश्न माझा सुटला उत्तर क्षणात सापडले
मनातले सारे कागदावर मी रेखाटले.

बस्स दोस्तानो हेच करायचे हि जागा केवळ तुमची.. चित्र काढा, कविता करा, गोष्ट लिहा.. आपली प्रगती कळवा.. सर्वासोबत यश शेअर करा.. मनातील कल्पनांना मुक्त करा..

बालसंस्कार केंद्र एक नियोजन...

शनिवार दिनांक १६ एप्रिल २०२२ रोजी आदरणीय शारदामाईच्या शहाण्णवाव्या वाढदिवसानिमित्त योगी सभागृह, दादर येथे 'माई महोत्सव' आयोजित करण्यात आला. यासोबतच या कार्यक्रमाचे एक आकर्षण होते ते म्हणजे बालसंस्कार केंद्र अभ्यासक्रम कमिटीची मुलाखत! जीवनविद्या मिशन वेगवेगळ्या वयोगटासाठी अनेकविध उपक्रम राबवित असते. त्यातीलच एक उपक्रम म्हणजे 'बालसंस्कार केंद्र'.

आपल्या चिमुकल्याने समाजाचा एक सुसंस्कारीत नागरिक व्हावे असे प्रत्येक पालकाला वाटत असते. मुले ही राष्ट्राचे भविष्य आहेत, राष्ट्राची संपत्ती आहेत. त्यांना योग्य वयात योग्य संस्कार आणि मार्गदर्शन मिळून ते देशाचे सुजाण नागरिक व्हावेत यासाठी गेली अनेक वर्षे जीवनविद्या मिशन बालसंस्कार केंद्र या उपक्रमाच्या माध्यमातून मुलांना सुसंस्कार देण्याचे कार्य करीत आहे. श्री सद्गुरूंच्या संकल्पनेतून हा उपक्रम सुरू करण्यात आला. कालांतराने या कार्याच्या नियोजनासाठी एक कमिटी स्थापन केली.

श्री. प्रल्हाददादा आणि सौ. मिलनवहिनी यांच्या संकल्पनेतून स्थापन झालेल्या या बालसंस्कार कमिटीसोबत संवाद साधत त्यांची मुलाखत डॉ. दिक्षा तळगावकर यांनी माई महोत्सवामध्ये उत्साहपूर्ण वातावरणात घेतली. या मुलाखतीसाठी सौ. उषा पालकर, सौ. सुनिता गायकवाड, सौ. सुनंदा माने, सौ. नंदा बांगर, सौ. अनिता मोरे, सौ. वृषाली दळवी, सौ. तृप्ती पेडणेकर, सौ. संध्या सरदार- चव्हाण व कु. स्नेहल दळवी या सर्व जणी उपस्थित होत्या. त्यांनी प्रेक्षकांना बालसंस्कार केंद्राच्या कार्यासंबंधी सर्व माहिती दिली.

सौ. उषा पालकर यांनी बालसंस्कार कार्याची संकल्पना व कार्याची सुरुवात कशी झाली याबाबत सांगितले. मुलांना शिकविण्यासाठी अभ्यासक्रम कसा तयार केला जातो व दरवर्षी नवीन विषय घेऊन नवीन अभ्यासक्रम तयार करून नावीन्यपूर्ण पद्धतीने मुलांपर्यंत कसा पोहचविला जातो याविषयी त्यांनी सांगितले.

लॉकडाऊनमध्ये जरी जग थांबले होते तरी जीवनविद्येचे कार्य मात्र फुलत गेले. ऑनलाईन बालसंस्कार केंद्र हा उत्तम पर्याय उपलब्ध झाला. मुलांच्या समोर बसून म्हणजेच ऑफलाईन पद्धतीवरून ऑनलाईन बालसंस्कार केंद्र घेताना कोणती आव्हाने समोर आली व सर्व केंद्र चालकांनी स्वतःमध्ये बदल करून, टेक्नॉलॉजीशी जुळवून घेऊन या कार्यासाठी काय काय केले याबद्दलचे मजेशीर किस्से कु. स्नेहल दळवी यांनी सांगितले.

सौ. नंदा बांगर यांनी संस्कार शिक्षण अभियानाबद्दल माहिती दिली. संस्कार शिक्षण अभियानाच्या माध्यमातून हिंदी, मराठी व इंग्रजी अशा तिन्ही भाषांतून शाळांमध्ये जीवनविद्या मिशनचे 'व्यक्तिमत्त्व विकास वर्ग' चालविले जातात. त्यासाठी वेगळा अभ्यासक्रमसुद्धा या कमिटीद्वारे आयोजिला जातो. आठवड्यातून एकदा घेतल्या जाणाऱ्या या वर्गात विद्यार्थ्यांना सोप्या भाषेत जीवनविद्येचे तत्त्वज्ञान गोष्टी व ॲक्टिविटीज् याद्वारे सांगितले जाते. पूर्व-प्राथमिक, प्राथमिक आणि माध्यमिक अशा तिन्ही स्थरातील मुलांसाठी हे वर्ग घेतले जातात. मुलांमधील झालेले बदल व शाळेच्या शिक्षकांनी दिलेल्या सकारात्मक प्रतिक्रियासुद्धा नंदा बांगर यांनी सांगितल्या.

या मुलाखती दरम्यान श्री. प्रल्हाददादा यांनी सांगितले की 'जीवनविद्या मिशन संस्कार शिक्षण

अभियान' आता अमेरिकेतील एका शाळेमध्येसुद्धा सुरू करण्यात आले आहे. सर्वसाधारण शाळांतील मुलांप्रमाणेच समाजातील इतर मुलांसाठी सुद्धा व्यक्तिमत्व विकास वर्ग कसे चालविले जातात याची माहिती सौ. सुनिता गायकवाड यांनी दिली. रिमांड होम, बालगृहातील अनाथ, अत्याचारग्रस्त, HIV ची लागण झालेली मुलं किंवा गुन्हेगारी पार्श्वभूमी असणारी मुलं, ऊसतोड कामगारांची, शेतकऱ्यांची मुलं अशा समाजातील वेगवेगळ्या घटकांमधील मुलांपर्यंत आपण या उपक्रमांद्वारे पोहचत आहोत, हे सांगत असताना गायकवाड मॅडम यांनी ही मुलं कशाप्रकारे जीवनविद्येच्या मार्गदर्शनामुळे अभ्यास करून एमबीबीएस, इंजिनिअरिंग यासारखे उच्च शिक्षण घेत आहेत याबद्दलचे अनुभव सांगितले.

कु. स्नेहल दळवी यांनी कॅरेक्टर बिल्डिंग क्लास व व्यक्तिमत्व विकास वर्ग याबद्दल सांगितले. या उपक्रमांद्वारे आपण इतर प्रांतातील हिंदी व इंग्रजी मुलांपर्यंत पोहचत आहोत. भारतातच नाही तर ऑस्ट्रेलिया, कॅनडा तसेच यू. ए. ई. या देशात सुद्धा अमिगोस संस्थेसोबत हे कार्य चालू आहे. याचसोबत अनेक ऑफिसेस आणि संस्थांमध्ये आपण पालक आणि मुलांसाठी १-२ दिवसांचे वर्कशॉपस् सुद्धा घेतो असे त्यांनी सांगितले. या सर्व कार्यासाठी अनेक केंद्र चालकांचा सहभाग असतो. प्रत्येक आठवड्यात प्रल्हाददादांच्या

उपस्थितीत कॉन्फरन्स कॉलद्वारे सर्व बालसंस्कार केंद्र चालक-चालिकांना मार्गदर्शन केले जाते असे पालकर मॅडम यांनी सांगितले. “आपण सर्वांनी आपल्या शेजारी व ओळखीतल्या मुलांना बालसंस्कार केंद्रात यायला प्रोत्साहन देऊया. शाळेतील शिक्षक किंवा मुख्याध्यापक ओळखीचे असल्यास त्या शाळेत संस्कार शिक्षण अभियान सुरू करण्यासाठी कमिटीला संपर्क करू शकता. प्रल्हाददादांनी आपल्याला जो मोठा विचार दिलेला आहे ‘वर्ल्ड इज माय बाल संस्कार केंद्र’ हा विचार आपण सर्वजण मिळून साकार करूया.” असे उषा पालकर यांनी सर्व उपस्थितांना कृतज्ञतापूर्वक आवाहान केले.

वृत्तांत लेखन - डॉ. दिक्षा तळगावकर

९००४७७५३३१

घन कचरा निर्मूलन

2018 पासून महाराष्ट्र एकूण पाच कार्यशाळा कंपोस्ट खत गांडूळ खत तयार करण्यास उद्युक्त करणे ओला सुका कचरा विलगीकरण ओला कचरा वेगळा करून त्यातून सेंद्रिय खत निर्मिती करण्याचे मार्गदर्शन केले जाते ई-कचरा विलगीकरण प्लास्टिक विलगीकरण प्लास्टिकला पर्याय सुचविणे व पर्यावरण हानीसंबंधी जागरूकता निर्माण करणे पर्यावरण पूरक वस्तू वापरण्याबद्दल मार्गदर्शन व प्रदर्शने भरविणे 2021 सांगली महाराष्ट्र एकूण सहा कार्यशाळा

बालकटा

दीपस्तंभचे हे पान खास आमच्या बालदोस्तांसाठी राखीव आहे. बाल संस्कार केंद्रातील अभ्यासक्रमावर आधारित प्रश्न, कोडी, गाणी, गोष्टी यांचा आनंद तुम्हाला इथे घेता येईल. तुम्ही वाचा आणि तुमच्या मित्रमैत्रिणींना सुद्धा वाचायला सांगा.

तसेच तुमचे अभिप्राय (feedbacks)आम्हाला जरूर पाठवा!

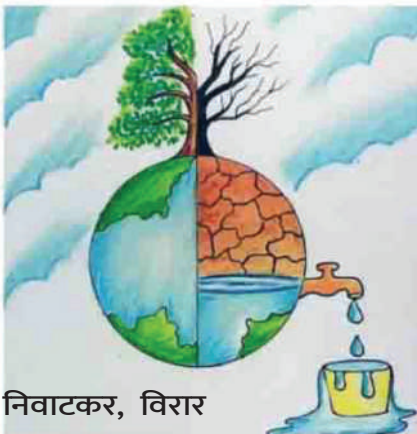
माझ्या कृतज्ञता डायरीचे एक पान

शुक्रवार ८ एप्रिल २०२२

1. आज मी प्रयोगवहीला Thank You म्हणते कारण मी प्रयोगवहीमुळे विज्ञानातील प्रयोग शिकू शकले..
2. आज मी लिंगूसरबत प्यायले म्हणून लिंबाला मनापासून Thank You.
3. डस्टबिन मध्ये आपण कचरा टाकू शकतो म्हणून डस्टबिन ला मनापासून Thank You.
4. दरवाजामुळे आपल्या घराचे संरक्षण होते म्हणून दरवाजाला मनापासून Thank You.
5. आज मला मैत्रिणीने चपातीचा काला खायला दिला म्हणून मैत्रिणीला मनापासून Thank You so much.

ईश्वरी सुधीर खेडेकर, मंचर बालसंस्कार केंद्र

९८६०९९७५३५

प्रार्थना निवाटकर, विरार

बालसंस्कार केंद्रातील अभ्यासक्रमावर आधारित कोडे

योग्य पर्याय निवडा

१. अन्नपचन वगैरे शरिरांतर्गत क्रिया कशा होतात?

अ) प्रत्येक क्रियेसाठी आपल्याला सेटिंग करावी

आ) अंतर्मनाद्वारे आपोआप

इ) बहिर्मनाने सूचना दिल्यानंतर

२. खेळताना एखादी जखम होते ती कशी बरी होते?

अ) फक्त औषध लावल्याने

आ) दुर्लक्ष केल्याने

इ) औषध आणि अंतर्मनाची बरे

करण्याची शक्ती (healing power)

३. कोणते विधान योग्य आहे?

अ) आपले नाक वयासोबत सतत वाढतच जाते

आ) आपले नाक प्रमाणात वाढते

इ) नाक किती वाढू द्यावे हे आपण ठरवतो

४. आपण गाढ झोपतो तेव्हा..

अ) आपण चालू शकतो

आ) विचार करू शकतो

इ) आपल्या काहीही लक्षात येत नाही

(उत्तर याच अंकात शोधून काढा)

मनमंदिश लेखमाला . ७

'सत्याचा साक्षात्कार घडवून आणण्याचे किंवा संपूर्ण सत्यानाश करण्याचे प्रचंड सामर्थ्य संगतीत आहे.' असा जीवनविद्येचा एक अमृत तुषार आहे. मागच्या अंकात 'डिजिटल संगत आणि मानसिकता' या विषयावर आपण चिंतन केले. मुलांच्या वयाच्या विविध टप्प्यांवर त्यांच्यात काय बदल होतो. मुलं विविध माध्यमातून कसे ज्ञान मिळवतात आणि घडतात हे या लेखमालेत आपण पहात आहोत.

भावना हा माणसाच्या व्यक्तिमत्त्वाचा गाभा आहे. भावनांचे योग्य रीतीने व्यवस्थापन झाले तरच उत्तम व्यक्तिमत्त्व घडते. यातून मुलांची स्व-प्रतिमा घडते. याचा परिणाम त्यांची अध्ययनक्षमता, वर्तन आणि इतर कौशल्य यावर होतो. यासाठी लहान वयातच जाणूनबुजून प्रयत्न करावे लागतात. मुलांना चांगली संगती मिळवून देणे ही संपूर्णतः पालकांची जबाबदारी असते.

लहानपणी मुलं पालकांचे अनुकरण करतात. पालकांच्या वागण्याबोलण्याचे निरीक्षण करीत असताना मुलं अनेक गोष्टी शिकतात. भाषा शिकतात, भावना व्यक्त करायला शिकतात. ज्या घरात वाचनसंस्कृती जपली जाते तिथे मुलांवर वेगळे संस्कार करण्याची सहसा गरज पडत नाही. मुलांना पुस्तक वाचनाची गोडी लागली की पालकांचे अध्याहून अधिक काम हाते.

वाचनाने माणसाच्या बुद्धीला चालना

मिळते. मेंदू जितका कार्य करीत राहील तितकी त्याची कार्यक्षमता वाढत जाते. शरीर सुदृढ रहाण्यासाठी व्यायाम करणे आवश्यक आहे तसेच वाचन म्हणजे मेंदूचा व्यायाम आहे. लहान वयातच मुलांना वाचनाची गोडी लागली, तर पुढे मोठे होऊन ही मुलं कोणत्याही क्षेत्रात गेली तरी प्रगती करू शकतात. कारण वाचनाने आकलन क्षमता वाढते.

वाचनाने मुलांची शब्दसंपत्ती वाढते. शब्दसंपत्ती ही एक प्रकारची श्रीमंती असते त्यामुळे माणसाचा आत्मविश्वास वाढतो. आपण आपले म्हणणे किती योग्य शब्दात मांडू शकता, यावर बऱ्याचदा आपले यश अवलंबून असते. वाचनामुळे आपण उत्तम संवाद साधू शकतो. त्यामुळे चांगली माणसं, चांगले मित्र जोडले जातात. म्हणजे या दृष्टीनेसुद्धा आपण श्रीमंत होतो आणि एक प्रकारचे समाधान मिळते. चांगली पुस्तके वाचण्याने आपल्या लेखन कौशल्यातही भर पडते. त्यामुळे जितका जास्त शब्दसंग्रह, तितके यश तुमच्या जवळ असते. कारण वाचनाने ज्ञान प्राप्त होते. ज्ञानाने श्रीमंत असलेला माणूसच जीवनात स्वतः प्रगती करून इतरांना आणि पर्यायाने राष्ट्राला प्रगतीपथावर घेऊन जाऊ शकतो.

सर्वसामान्यपणे मुलांच्या भावनिक विकासात सर्वात महत्त्वाची भूमिका ती असते ती भाषेची. घरात जी भाषा बोलली जाते त्या भाषेत आपण विचार करतो. त्या भाषेला आपल्या

अवयवदान अभियान

महाराष्ट्र शासन सार्वजनिक आरोग्य विभाग, महाराष्ट्र राज्य व
विभागीय अवयव प्रत्यारोपण समन्वय समिती
(ZONAL TRANSPLANT CO-ORDINATION CENTRE, MUMBAI)

चला, अवयवदानाचा संकल्प करूया, ऋण समाजाचे फेडूया
आतापर्यंत १२००० + लोकांनी अवयवदानाची नोंदणी केली आहे

 <p>अवयव दान DONATE ORGANS SAVE LIVES</p>	 <p>अवयव दान DONATE ORGANS SAVE LIVES</p>	 <p>अवयव दान DONATE ORGANS SAVE LIVES</p>
 <p>अवयव दान DONATE ORGANS SAVE LIVES</p>	 <p>अवयव दान DONATE ORGANS SAVE LIVES</p>	 <p>अवयव दान DONATE ORGANS SAVE LIVES</p>

donateorgan@jeevanvidya.org

संपर्क: प्रमोद रासम
९३२३५५२८९८

भावना जोडलेल्या असतात. त्यामुळे मुलांना मातृभाषेतून व्यक्त व्हायला मिळाले की त्यांचा भावनिक विकास जास्त चांगला होऊ शकतो. मातृभाषेतील पुस्तके वाचल्यामुळे मुलांचे व्यक्त होणे, त्यांची आकलनशक्ती, भावनिक विकास यावर नकळत चांगला परिणाम होत असतो. अर्थात, सहज पाहिले तर हे नजरेस पडत नाही. परंतु त्याचे पडसाद कालांतराने उमटतात.

चंचल मनाला वाचनाने एकाग्रता प्राप्त होते. पुस्तक वाचन ही एक साधना आहे, ज्यातून बुद्धी आणि मन यांना एक बैठक मिळते. ध्यान, नामस्मरण, मेडीटेशन या गोष्टी लक्ष एकाग्र करण्यासाठी जितक्या उपयुक्त आहेत तितकेच वाचन देखील आहे. याशिवाय वाचनाने मनोरंजनसुद्धा होते. मुलांच्या डोळ्यांना, मेंदूला ताण देणाऱ्या मोबाईल गेम्सपेक्षा वाचनाची करमणूक केव्हाही चांगली. वाचनाचे शेकडो फायदे आहेत त्यामुळे मुलांना योग्य वयात चांगल्या पुस्तकांची संगती मिळवून देणे हे पालकांचे कर्तव्य आहे. पण पुस्तकातून मिळालेल्या ज्ञानाचा जीवनात उपयोग कसा करायचा याचे संस्कारसुद्धा मुलांच्या मनावर जाणूनबुजून करावे लागतात. जीवनविद्या मिशन संचालित बालसंस्कार केंद्रात मुलांना घेऊन जाणे हा सर्वोत्तम उपाय आहे.

अनिता मोरे , सी. बी. डी. बेलापूर
९९६७९६६१५०

चेतना लाड, विरार

उन्नती साळुंखे, विरार

ईश्वरी मुळम, विरार

हृष्टी दीपक डोंगरे वय - पाच वर्षे, ऐरोली, नवी मुंबई

संपर्क: आनंद राणे ९९६७०५५५४०

अभियानाची उद्दिष्टे:

- ✓ संपूर्ण व्यसनमुक्त गाव
- ✓ संपूर्ण अंधश्रद्धामुक्त गाव
- ✓ पर्यावरण स्नेही, स्वच्छ गाव
- ✓ बचतीचे महत्त्व
- ✓ स्त्रीसन्मान व बेटी बचाव-बेटी पढाओ
- ✓ बालसंस्कार, युवासंस्कार व नियमित सत्संग केंद्र स्थापना
- ✓ घर तेथे जीवनविद्या

माई महोत्सव

जीवनविद्या परिवारातील सर्व नामधारकांच्या लाडक्या माई अर्थात सदगुरू श्री वामनराव पै यांच्या धर्मपत्नी आदरणीय शारदामाई यांचा शहाण्णवावा वाढदिवस १६ एप्रिल २०२२ या दिवशी दादर येथील योगी सभागृहात मोठ्या उत्साहात साजरा झाला. मागील दोन वर्षे online पद्धतीने माईचा वाढदिवस साजरा केल्याने हा सोहळा प्रत्यक्ष साजरा करण्याचा सुवर्णयोग आला. त्यामुळे माईना भेटण्यासाठी, त्यांना प्रत्यक्ष पहाण्यासाठी मोठ्या संख्येने नामधारक उपस्थित होते.

सुस्वर आणि मंगलमय वातावरणात हरिपाठ आणि संगीत जीवनविद्या सादर करित श्री. ठिकसेन बांदकर आणि त्यांच्या कुटुंबातील सर्व सुरेल सदस्यांनी संध्याकाळी ठीक पाच वाजता कार्यक्रमाची सुंदर सुरुवात केली.

त्यानंतर सौ. हेमांगी पवार यांनी सर्व उपस्थितांचे स्वागत करून जीवनविद्या मिशनचे आजीव

विश्वस्त, सदगुरूंचे सुपुत्र श्री. प्रल्हाद पै यांच्या समवेत जीवनविद्या मिशनच्या सर्व विश्वस्तांना व्यासपीठावर पाचारण केले. माईचा वाढदिवस म्हणजे जीवनविद्येचा 'स्त्री सन्मान' सोहळा! याचे औचित्य साधून या सर्व मान्यवरांच्या हस्ते विविध क्षेत्रात उल्लेखनीय कामगिरी करणाऱ्या जीवनविद्या मिशनच्या नामधारक भगिनींचा सन्मान करण्यात आला.

'संस्कार शिक्षण अभियान' या उपक्रमाच्या माध्यमातून जीवनविद्या बालकांकडून पालकांपर्यंत पोहचण्यासाठी कार्य करणाऱ्या बालसंस्कार केंद्र समितीची मुलाखत घेण्यात आल्याने जीवनविद्येच्या कार्याचा एक वेगळाच पैलू उपस्थितांसमोर आला.

माईच्या वाढदिवसाचा सोहळा अत्यंत ऐश्वर्यात साजरा झाला. पै कुटुंबातील सर्व सदस्य, चार पिढ्या या मंगल प्रसंगी मंचावर उपस्थित होते. मंचावर आदरणीय माईचा वाढदिवस साजरा होत असताना त्यांना औक्षण करण्याची सुवर्णसंधी बालसंस्कार केंद्र कमिटीतील सर्व सदस्यांना प्राप्त झाली.

आपल्या कार्यक्षेत्रात विशेष कामगिरी करून स्वतःचे आणि जीवनविद्या मिशनचे नाव राष्ट्रीय तसेच आंतराष्ट्रीय स्तरावर उंचावणाऱ्या काही मान्यवरांचा माईच्या हस्ते सन्मानपत्र देऊन गौरव करण्यात आला. आदरणीय श्री प्रल्हाद दादा जीवनविद्या मिशनचे कार्य सातत्याने करित असताना माईसह संपूर्ण कुटुंबाची मायेने

काळजी घेणाऱ्या, सदगुरू-माईची नातसून सौ. प्रिया निखिल पै यांचा सन्मानपत्र देऊन विशेष गौरव करण्यात आला.

परदेशात राहून जीवनविद्या मिशनचे कार्य उत्कृष्टरितीने करणारे अनेक नामधारक आहेत. अमेरिकेतील जीवनविद्या सेंटरच्या अध्यक्ष श्रीमती दिपा वराडकर यांनी तिथे चालणाऱ्या कार्याची माहिती व्हिडिओ क्लिपच्या माध्यमातून सांगितली. तसेच ऑस्ट्रेलियामध्ये जीवनविद्या तत्वज्ञानाचा प्रचार करण्यासाठी कॉल सुरू करण्यात ज्यांचे मोठे योगदान आहे त्या श्रीमती शुभा काळे यांनी सुद्धा या प्रसंगी व्हिडिओ क्लिपच्या माध्यमातून आपले मनोगत व्यक्त केले.

झी मराठी वाहिनीवरील सारेगमप लिटिल चॅम्प विजेती महागायिका कु. गौरी गोसावी आणि स्टार प्रवाह वाहिनीवरील 'मी होणार सुपरस्टार - छोटे उस्ताद' फेम कु. राजयोग धुरी यांनी गायलेली माईना वंदना देणारी गाणी हे या सोहळ्यातील एक विशेष आकर्षण होते.

विश्वस्त श्री. स्वप्नील पराडकर यांनी इतर विश्वस्त आणि नामधारक यांच्या सहकार्याने या कार्यक्रमाचे अतिशय सुंदर नियोजन केले होते. श्री. शैलेश रेगे, कु. स्नेहल दळवी, डॉ. दिक्षा तळगावकर यांनी उत्कृष्ट सूत्रसंचलन केले. हेमांगी पवार यांच्या बहारदार निवेदनाने एकंदरीत कार्यक्रम शेवटपर्यंत रंगतदार झाला.

संकलित

सन्मान सोहळा

शनिवार दिनांक १६ एप्रिल २०२२ रोजी आदरणीय शारदामाईंच्या शहाण्णवाव्या वाढदिवसानिमित्त योगी सभागृह, दादर येथे 'माई महोत्सव' आयोजित करण्यात आला. माई महोत्सव म्हणजे 'स्त्री सन्मान' सोहळा हे समिकरणच आहे. याला अनुसरून यावेळी एक विशेष सन्मान सोहळा संपन्न झाला. वैद्यकीय क्षेत्र तसेच क्रिडा, कला आणि सामाजिक क्षेत्रात उल्लेखनीय कार्य करणाऱ्या जीवनविद्या मिशनमधील मान्यवर स्त्रियांचा सन्मान या प्रसंगी करण्यात आला.

मागिल दोन वर्षे कोविड १९ या विषाणूचा परिणाम जगभरातील लाखो लोकांना भोगावा लागला. या मोठ्या आपत्तीतून लोकांना बाहेर काढून त्यांचे आरोग्य जपण्यासाठी अनेकांनी प्रत्यक्ष-अप्रत्यक्षपणे कार्य केले. स्वतःचे घर, लहान मुले, कुटुंब, शरिरस्वास्थ्य याचा जराही विचार न करता या कोविड योद्ध्यांनी रात्रंदिवस झोकून देऊन कार्य केले. जीवनविद्या मिशनमधील अनेक नामधारकांनी कोविड योद्धे म्हणून खूप मोठे योगदान समाजाला दिले आहे. या सर्वांचा सन्मान माई महोत्सवात करण्यात

आला. यासाठी प्रातिनिधीक स्वरूपात जीवनविद्या मिशनमधील काही कोविड योद्ध्यांना मंचावर बोलविण्यात आले व त्यांना सन्मानचिन्ह देऊन त्यांचा गौरव करण्यात आला. यामध्ये अनघा घाडी, अपर्णा घाडी, दिपश्री चिपकर, कुमुद म्हसकर, डॉ. किर्ती हंपे, वनिता सावंत, वैशाली ढिंगणकर यांचा समावेश होता. यांच्यासोबत कोविड योद्धे डॉ. श्री. जितेंद्र खांडरे यांचाही सन्मान करण्यात आला.

जीवनविद्या मिशन मधील नामधारकांपैकी क्रिडा क्षेत्रात उंच भरारी घेणाऱ्या काही रणरागिणींचा सन्मानही याप्रसंगी करण्यात आला. अक्षता चौगुले (रायफल शूटिंग), आर्या पिठलेकर (टेनिस क्रिकेट), मेघना पाडावे (ज्युडो ब्लॅक बेल्ट), आक्षेपा गुडेकर (वेट लिफ्टिंग) यांचा या सत्कारमूर्तींमध्ये समावेश होता. इतर क्षेत्रात विशेष कामगिरी करणाऱ्या लता वंजारी (शिक्षण क्षेत्र) स्वाती पाटील (उद्योग) आणि निहारिका शिंदे (सौंदर्य स्पर्धा विजेती) यांचाही सन्मान या वेळी करण्यात आला.

श्रीमती पार्वती पालव यांनी मरणोत्तर नेत्रदान केले त्यासाठी त्यांच्या कुटुंबियांच्या वतीने दुर्गा पालव यांचा सन्मान करण्यात आला. तसेच निवृत्त सेवाभावी शिक्षिका श्रीमती शारदा राणे यांनी मृत्यू पश्चात त्वचादान केले त्यासाठी त्यांच्या कन्या नयना रेगे यांचा सन्मान करण्यात आला. जीवनविद्या मिशनचे आजीव विश्वस्त श्री. प्रल्हाद वामनराव पै आणि इतर सर्व विश्वस्त यांच्या हस्ते विशेष सन्मानचिन्ह प्रदान करून हा सन्मान करण्यात आला.

महोत्सवात जीवनविद्या मिशन मधील काही मान्यवरांचा माईच्या शुभ हस्ते सन्मानपत्र देऊन गौरव करण्यात आला. श्री सदगुरूंचा दिव्य संकल्प आणि श्री. प्रल्हाददादा यांचे व्हिजन परिपूर्ण करण्यासाठी होणार्या कार्यात श्री. प्रल्हाददादा यांच्या स्नुषा सौ. प्रिया निखिल पै यांचे योगदान खूप मोठे आहे. संपूर्ण पै कुटुंबाची जबाबदारी सांभाळत या कार्यात त्या मोलाचा वाटा उचलीत आहात. जीवनविद्या मिशन परिवारातील सर्व नामधारक बंधुभगिनींच्या स्नेहाचे प्रतिक म्हणून प्रियाताईंना या सोहळ्यात सन्मानपत्र प्रदान करण्यात आले. संपूर्ण पै कुटुंबियांचे फॅमिली डॉक्टर म्हणून गेली तीस वर्षे पै कुटुंबातील सर्व सदस्यांच्या आरोग्याची काळजी घेणारे डॉ. विश्वास शिरसाट MBBS.

अतिरेकी संघटना विरोधी कारवाया आणि अंधश्रद्धा निर्मूलनाचे कार्य करीत आपल्या

कार्यक्षेत्रात बाजी मारणारे IPS Officer श्री. वैभव चंद्रकांत निंबाळकर.

Radiological Imaging या क्षेत्रातील नवीन तंत्रज्ञानाविषयी संशोधन आणि समाजप्रबोधन करून भारतीय वैद्यकीय क्षेत्राला नवीन दिशा दाखविणाऱ्या MBBS, MD (Radiology), डॉ. शिल्पा लाड.

सामाजिक क्षेत्रात उल्लेखनीय कामगिरी करणार्या MD (Medicine) डॉ. माधवी दिलीप पटवर्धन या मान्यवरांसोबतच झी मराठी लिटिल चॅम्प विजेती महागायिका कु. गौरी भूषण गोसावी यांना विशेष सन्मानपत्र आणि सन्मानचिन्ह प्रदान करून त्यांचा या सोहळ्यात गौरव करण्यात आला.

भव्य अशा योगी सभागृहात मोठ्या संख्येने उपस्थित असलेल्या, जीवनविद्येवर प्रेम करणाऱ्या, सर्व प्रेक्षकवर्गाने टाळ्यांच्या कडकडाटात सर्वांचे अभिनंदन केले. "आपाआपल्या क्षेत्रात उल्लेखनीय कामगिरी करून अनेकांना प्रेरणा देणाऱ्या या सर्व सत्कारमूर्तींचा जीवनविद्या मिशनला अभिमान वाटतो" असे या प्रसंगी श्री. प्रल्हाददादा म्हणाले आणि त्यांनी सर्वांना पुढील वाटचालीसाठी मनःपूर्वक शुभेच्छा दिल्या.

प्रश्न तुमचे

उत्तर श्री. प्रल्हाददादांचे

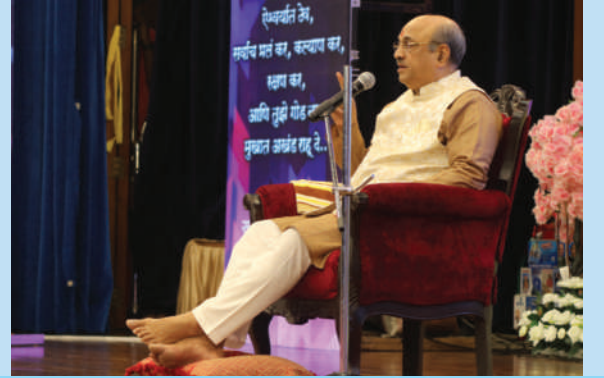
प्रश्न :- चैतन्यशक्तीने मानवाप्रमाणेच इतरही उपाधी धारण केलेल्या आहेत. मानवाव्यतिरिक्त इतर उपाधींकडून दुःखाचे वाटप केले जात नाही. मानवाकडूनच दुःखाचे वाटप का केले जाते.

उत्तर :- मानवाव्यतिरिक्त इतर कुठल्याही उपाधीकडून दुःखाचे वाटप करणारी कर्मे केली जात नाहीत कारण निसर्गाने त्यांना त्याप्रकारची बुद्धी दिलेली नाही. त्यांचे जीवन फक्त आहार, निद्रा, भय आणि मैथुन या चार उपजत ज्ञानक्षेत्रांत व्यतीत होत असते. त्या उपाधी मधील मर्यादित कर्मे करून ती चैतन्यशक्ती उपाधी सोडून जाते. माणसाला कर्मस्वातंत्र्य मिळालेले आहे. इतर प्राण्यांना मात्र कर्मस्वातंत्र्य नाही. ते फक्त त्यांची नियोजित कर्मे करतात. त्यांना भूक लागली की खावचे झोप आली की झोपायचे इतकेच समजते. यापलीकडे भय आणि प्रेम या भावनाही त्यांच्याकडे असतात. जिथे भीती असते तिथे प्रीती ही असतेच. त्यांचे संरक्षण जर तुम्ही केले तर त्यांना तुमच्याबद्दल प्रीती वाटते.

पाळीव प्राण्यांमध्ये या गोष्टी आपल्याला पाहायला मिळतात. त्यांच्या ठिकाणी असलेली जाणीव काही प्रमाणांत प्रशिक्षित करता येते. त्यांना बोलता येत नसल्यामुळे आपण त्यांना जे प्रशिक्षण देतो त्याला मर्यादा येतात. त्यांच्याकडे

सुद्धा जाणीव असल्यामुळे आपण त्यांच्या जाणिवेला पैलू पाडू शकतो. परंतु आनंद वाटणे वगैरे गोष्टींशी त्यांचा काहीही संबंध नाही. प्राणी उपजत ज्ञानाच्या कक्षेत रहात असल्यामुळे ते कुठल्याही गोष्टींचा साठा करून ठेवत नाहीत. माणसाला मात्र दुसऱ्यांना आनंद देणे शक्य आहे. माणसाकडे जो स्वानंद आहे तो वाटण्यासाठीच आहे हे जर त्याला कळले तर तो आनंदच वाटणार.

आपण जी दुष्कर्मे केलेली असतात त्यातून पापनिर्मिती होते. या पापनिर्मितीची फळे आपण एकाच जन्मात भोगू शकत नाही. त्यामुळे वेगवेगळ्या उपाधी धारण करून ही पापे भोगावी लागतात. आपल्याला हे जीवन आनंदाने जगण्यासाठीच मिळालेले आहे हे पहिले लक्षांत ठेवायचे. मेल्यानंतर आपले काय होणार? स्वर्गात जाणार की कुठे? हा विचार करत बसण्यापेक्षा आपले आत्ताचे हे जीवन म्हणजे मरेपर्यंत कसे जगायचे आणि आनंदात कसे रहायचे याचा आपण विचार केला पाहिजे.

Conference Call

२०१२ पासून दर आठवड्याला चार कॉन्फरंस कॉल सुरु आहेत.
प्रत्येक कॉलवर हजारो लॉग इन देश विदेशातून सहभाग.
२५,००० सहभागी.

संग्रह www.jeevanvidya.org/audiocall वर उपलब्ध | कॉन्फरन्स कॉल संग्रहाचा सर्वांगी लाभ घ्या

पर्यावरण हाच नारायण

लेखमाला -५

वसंतातले रंग उधळले, सृष्टीमध्ये नवजीवन फुलले।।

वैशाखाची तप्त हवा जरी, फुलाफुलांनी डोळे निवले।।

वसंत ऋतूमध्ये रंगीबेरंगी फुलांनी डवरून गेलेले वृक्ष भर उन्हात डोळ्यांना सुखावतात. त्यानंतर येणाऱ्या वैशाखाचा वणवा सहन करण्यासाठी जणू निसर्गाने केलेली ही योजनाच! बहावा, पळस, पांगारा, चाफा, काटेसावर ही वृक्षराई आनंदाची उधळण करीत असते. जीवनविद्या सांगते निसर्गात जे जे निर्माण झालंय ते सर्व उपयुक्त आहे. या बहरलेल्या वृक्षांची पानं, फुलंच नाही तर सर्व भाग औषधोपचारासाठी वापरतात. काटेसावरीच्या तर काट्यांमध्येसुद्धा औषधी गुणधर्म आहेत. या झाडाची फुले अतिशय उपयोगी आहेत पण ती झाडावर चढून कोणी काढू शकत नाही कारण त्याच्या संपूर्ण खोडावर काटे असतात. परंतु निसर्ग इतका उदार आहे की ही फुले सुकल्यावर त्यांचा सडा त्या झाडाखाली पडतो तेव्हा आपण ती गोळा करून साठवून ठेवू शकतो.

माणसाने प्रचंड प्रमाणात वृक्षतोड करून सिमेंटची जंगले उभी केली. देशी झाडे तोडली आणि भरभर वाढणारी परदेशी झाडे लावली. कारखान्यातील रासायनिक प्रक्रिया, वाहनांमधील इंधनाचा धूर, एअरकंडिशनरचा अतीवापर या आणि अशा अनेक कारणांमुळे वातावरण दिवसेंदिवस बदलत चालले आहे. नैसर्गिक साधनसंपत्तीचा अविचारी वापर केल्याने आणि

वाढत्या प्रदुषणाचे परिणाम म्हणून भविष्यात अनेक संकटांचा सामना केवळ मानव जातीलाच नाही तर संपूर्ण जीवसृष्टीला करावा लागणार. माणसाने वेळीच सावध होऊन योग्य ती उपाययोजना करायला हवी. 'पर्यावरण हाच नारायण' हा मंत्र संपूर्ण जगाने आपल्या मनात ठसवून त्यानुसार तातडीने पावले उचलण्याची गरज आहे. सामान्य माणसाला प्रश्न पडेल याबाबतीत आपण काय करू शकतो?

उपलब्ध संसाधनांचा (resources) कमीत कमी वापर, शक्य तितका पुनर्वापर आणि आहे त्यातूनच पुनर्निर्माण करणे क्रमप्राप्त आहे. (practice of reduce, reuse and recycle.) मानवनिर्मित ई-कचरा, प्लॅस्टिकचा कचरा याविषयी आपण नेहमीच बोलतो. आता आपण निसर्गाने दिलेल्या साधनसंपत्तीचे योग्य नियोजन करून त्याचा पुनर्वापर कसा करता येतो याविषयी चिंतन करूया.

शिशिरात झालेली झाडांची पानगळ, सुकलेल्या फांद्या, फुले, गवत हे सर्व म्हणजे मातीची गुणवत्ता वाढवण्यासाठी निसर्गाची व्यवस्था आहे. त्याची जाळून राख न करता सेंद्रिय खतनिर्मितीसाठी त्याचा उपयोग करायला हवा. हुशार शेतकरी हे करतातच पण शहरातील लौकिकार्थीने सुशिक्षित पण पर्यावरणाच्या दृष्टीने अडाणी असलेली माणसं या निसर्गाच्या व्यवस्थेचा अवमान करतात. सोसायटीच्या बागेत आणि रस्त्यावर पडलेला पालापाचोळा कचराकुंडीत फेकून देतात किंवा जाळून टाकतात. नियोजनपूर्वक याचा पुनर्वापर

स्वच्छता अभियान

स्वच्छतेची जोपासना हीच ईश्वराची उपासना

॥ ओला-सुका ई-कचरा वर्गीकरण ॥ घरगुती व उद्योग क्षेत्रातील ॥ सेंद्रीय खत निर्मितीचे व विल्हेवाट प्रशिक्षण शुन्य कचरा उद्दिष्ट्य प्रशिक्षण व जनजागृती

संपर्क : सुदर्शन कामुनी : ९८६९०४७९९९

व्हायला हवा.

स्वयंपाकघरात तयार होणारा कचरा म्हणजे भाज्यांची देठ, फळांच्या साली, खराब झालेल्या भाज्या आणि फळे फेकून न देता त्यांचा वापर सेंद्रीय खत निर्मितीसाठी घरच्या घरी करता येतो. सोसायटीतील सदस्य एकत्र येऊन सेंद्रीय खत निर्मिती प्रकल्प राबवू शकतात. फक्त करण्याची इच्छा हवी. अशा प्रकारे तयार झालेल्या कंपोस्ट खतात नवनिर्मितीसाठी उपयोगी उच्च दर्जाची खनिजे आणि उपयुक्त सूक्ष्मजीव मोठ्या प्रमाणावर असतात. त्याने मातीची गुणवत्ता वाढते.

अशा कंपोस्टयुक्त मातीतून पिकणारी फळे, अन्नधान्य व भाज्या या उच्च प्रतीच्या असतात. सर्वात मोठा विनोद म्हणजे नवश्रीमंत लोक ही ऑर्गेनिक प्रॉडक्ट्स जास्तीचे पैसे देऊन विकत घेतात आणि स्वतःच्या घरात निर्माण होणारा ओला कचरा हा घाण समजून फेकून देतात. सेंद्रीय खत आणि शेतीविषयी आपण पुढील अंकात विस्ताराने पाहणारच.

शहरात रहाणारे पण पर्यावरणाचे भान असणारे निसर्गप्रिमी सुद्धा मोठ्या संख्येने आहेत. जे बहुमजली इमारतीमध्ये रहातात त्यांना कितीही वाटले की आपण झाडे लावावीत, निसर्ग संवर्धनाला हातभार लावावा तरी ते अशक्य असते. मग अशा लोकांनी काय करायचे! खिडकीतला छोटासा बगीचा सुद्धा या बागप्रेमींना आनंद देतो. घराच्या किंवा इमारतीच्या गच्चीवर माती विरहीत बाग फुलवणारे निसर्गप्रिमी सुद्धा पहायला मिळतात. घरातच तयार होणारा ओला कचरा म्हणजे भाज्यांची देठ, फळांच्या साली, नारळाच्या शेंड्या यांच्या सोबत झाडांची सुकलेली पाने, निर्माल्य असे पदार्थ वापरून सुंदर बगीचा फुलवतात. मातीचा अजिबात उपयोग न करता घरच्या घरी फळ, भाज्या पिकवता येतात. अनेक प्रकारची शोभिवंत फुलझाडे सुद्धा लावता येतात. विशेष म्हणजे या बागेतील शेवग्याच्या शेंगा, वांगी,

पालेभाज्या, टोमॅटो, कलिंगड, पेरु, चिकू, डाळींब, पपई या सेंद्रीय पद्धतीने पिकवलेल्या केमिकलमुक्त भाज्या आणि फळांचा आस्वाद घेता येतो.

याबाबत जनजागृती करण्यासाठी हीच लोकं विविध अभियान राबवतात. अशा निसर्गप्रिमींचे फेसबुक, whatsapp समुह आहेत. ते एकमेकांना वृक्ष लागवड आणि संवर्धन याविषयीची माहिती देतात. सामुहिकरित्या वृक्षारोपण करतात. एखाद्या निसर्ग उद्यानात एकत्र येऊन, देशी जातीच्या झाडांच्या बिया, रोपे, कटींगज् यांची देवाणघेवाण करतात. स्वतःच्या घरात, अंगणात नाही तर गच्चीवर कुंड्यांमध्ये, विटांनी बनवलेल्या लहानशा वाप्यामध्ये सुंदर बाग फुलवतात आणि निसर्गाचा आनंद लुटतात. बागेतील कढीपत्ता किंवा लिंबाच्या झाडावर असलेली फुलपाखरांची आणि इतर किटकांची अंडी, अळी, सुरवंट यांना धक्का न लावता कोषातून बाहेर पडणार्या सुंदर फुलपाखरांसोबत नवनिर्मितीचा आनंद वाटतात!

बागप्रेम ही अशी गोष्ट आहे जिचे बीज एकदा का माणसाच्या मनात रुजले की ते कधीच संपत नाही उलट ते वाढतच जाते. न संपणारा अक्षय आनंदाचा ठेवा निसर्ग या माध्यमातून आपल्याला देत असतो. स्वतः लावलेले एखादे झाड किंवा रुजवलेली बी वाढताना पहाणे यासारखे दुसरे सुख नाही. मनाला शांती आणि समाधान देणारी ही एक विलक्षण गोष्ट आहे. जे करत नसतील त्यांनी जरूर करून पहा आणि तुमचा अनुभव आम्हाला सांगा. जे करत असतील त्यांनी सुद्धा आपले सुंदर अनुभव दीपस्तंभ मध्ये जरूर शेअर करा.

अनीता सुनील मोरे, सी.बी.डी. बेलापूर
९९६७९६६१५०

कोडे योग्य पर्याय

१. अन्नपचन वर्गारे शरिरांतर्गत क्रिया कशा होतात पर्याय : आ) अंतर्मनाद्वारे आपोआप

क्षण सुट्टीचा..अण आनंदाचा...

मे महिना म्हणजे उन्हाळ्याचा महिना, यावेळी वातावरण इतके उष्ण असते की जीव नकोसा होतो. पण शाळेतील मुलांना अगदी महिनाभर उन्हाळ्याची सुट्टी असते त्यामुळे मुलं या सुट्टीचा पुरेपूर आनंद घेतात. त्यांच्यासाठी हा एक अतिशय मनोरंजक आणि उत्साहाने भरलेला ऋतू आहे. कारण, मे महिना म्हणजेच पिकनिकचा महिना... मुलांसोबतच पालकांसाठीही महत्वाचा काळ. पण या पिकनिकला जाण्यासाठी बरीच पूर्वतयारी असते बरं का! सुरुवात होते ती नक्की पिकनिकला जायचं कुठे? एखाद्या निसर्गरम्य थंड हवेच्या ठिकाणी? एखादा रिसॉर्ट? एखाद एडवेंचर ट्रेकिंग? वगैरे वगैरे... चर्चेनंतर अखेर ठिकाण ठरते. आपल्या बजेटमध्ये बुकिंग मिळविणे प्रवास कसा करायचा हे ठरवणे, ऑफिसमध्ये रजा मिळवणे, मग ज्याची त्याची वैयक्तिक तयारी! बापरे किती तो उत्साह!

अखेर पिकनिकचा दिवस उजाडतो. गाडी सुरू होताच, "गणपती बाप्पा मोरया" म्हणत प्रवास सुरू होतो. गाणी गात, हसत-खेळत, गप्पागोष्टी करत पुढच्या काही दिवसांमध्ये अनुभवाला येणाऱ्या आनंदात सर्व रंगून जातात. अर्थात त्याला न्यूटनचे 'थ्री लॉज ऑफ मोशन' सुद्धा कारणीभूत आहे. न्यूटनच्या गतीच्या नियमाप्रमाणे विराम अवस्थेतील जडत्व बल म्हणजे प्रवासी, आणि गतिमान अवस्थेतील बल म्हणजे वाहन यातील

एकमेकाविरुद्ध असलेल्या बलामुळे आपली प्रवासात तंद्री लागतेच. पिकनिकचे नियोजित वेळापत्रक पूर्ण करून आपण जेव्हा परतीच्या प्रवासाला निघतो, त्यावेळी आपला उत्साह जरासा कमी झालेला असतो. अर्थात सुट्टी संपून दुसऱ्या दिवसापासून पुन्हा त्याच रूटीनमध्ये जगण्याच्या विचाराने मन थोड उदास झालेलं असतं. काही अपवाद वगळता! मग कधी कधी असं वाटतं की आपण या क्षणिक आनंदासाठी इतकी धडपड का करतो?

मित्रांनो महिना सुट्टीचा असो की कामाचा अथवा शाळेचा आपले जीवन किंवा आपले रोजचे जगणे हे नेहमीच उत्साही हवे. रोज सकाळी उठल्यापासून ते रात्री झोपेपर्यंत आपल्या विचारांचा, उच्चारांचा आणि आचारांचा प्रवास हा घडतच असतो. असा हा रोजचा प्रवास आपण आनंदी होऊन का करत नाही? याचे कारण हे आहे की, आपण जीवनविद्येने आनंदी राहण्यासाठी जे जे करावयास सांगितले तेच नेमके आपण करत नाही. जर या गोष्टीचा नीट विचार केला तर आपल्या ह्या रोजच्या जगण्यातून आपण खूप आनंद मिळवू शकतो. त्यासाठी सद्गुरूंनी आपल्याला काय काय करायला सांगितले ते थोडक्यात पाहू

१) दररोज कमीत कमी एक हजार विश्वप्रार्थना,
२) हरीपाठ-विठ्ठल, नामसमरण ३) मानस पूजा
४) ग्रंथाचे वाचन आणि ५) जमेल तसा सद्गुरू कार्यात सहभाग.

तुमचा उत्कर्ष
तुमच्या हातात
(For Workers & Staff)

संपर्क : विष्णू सरोदे : ९८२०२९७०९३

- ◆ मानसिकतेतील बदल ◆ आर्थिक भरभराट
- ◆ कामाची गुणवत्ता व उत्पादकता वाढवण्यासाठी
- ◆ कामगारांसह कंपनीचा फायदा

अनुभव सिद्ध मार्गदर्शन

कोर्स
कालावधी
१ दिवस

मग आता या सर्व गोष्टी रोजच्या जीवनात कशा करायच्या? अर्थात प्रत्येक जण आपापल्या परिने करीत असतोच. विश्वप्रार्थना, ग्रंथाचे वाचन, मानसपूजा, नामस्मरण या सर्व गोष्टी आपापल्या परिने आपण मॅनेज करू शकतो. फक्त प्रश्न उरतो तो सद्गुरू कार्याचा...

सद्गुरूंचे हे कार्य का करावे? सर्वात महत्वाचे सद्गुरूंचे कार्य हे ईश्वरी कार्य आणि त्यांच्या कार्यात त्यांना साथ देणे म्हणजे साक्षात देवाला साथ देणे. सर्वसामान्य जीवन जगताना आपल्याला पैसा आणि पुण्य या दोन्हीची कमाई आवश्यक आहे. पैसा हा दृश्य, व्यक्त आहे याच्याउलट पुण्य अदृश्य अव्यक्त आहे. म्हणून पुण्याईच्या कमाईकडे आपले लक्ष जात नाही. अशावेळी सद्गुरूंचे कार्य केले असता आपल्याला अधिकाधिक पुण्याईची कमाई करता येते. दुसरं म्हणजे, सर्वसामान्यपणे जीवन जगताना आपल्यात नम्र भावाची उणीव असते आणि मला वाटते हेच आपल्या सर्व दुःखाचे मूळ आहे. त्यानेच आपल्याला अनेक अडचणींना सामोरे जावे लागते. अशा वेळी सद्गुरूंचे कार्य करीत असताना आपण हळूहळू निवांत होत असतो, निरपेक्ष होत असतो. सद्गुरूंच्या अगदी निकट जाऊन आपण त्यांचेच होऊन जातो आणि ज्यावेळी आपण त्यांचे होऊन जातो तेव्हा आपण आपला अहंकार त्यांना अर्पण करतो. तेव्हाच आपल्यात खरी शरणागती येऊन सद्गुरू आपल्याला जे जे करायला सांगतात ते आपण आचरणात आणतो.

सद्गुरूंचे कार्य म्हणजे कायमस्वरूपी आनंद देणारी ही एक पिकनिकच. अर्थात या पिकनिकला निघण्यापूर्वीही आपल्याला पूर्वतयारी करणे तितकेच गरजेचे आहे. ती म्हणजे सर्वात प्रथम सद्गुरूंनी दिलेले ज्ञान आपण शक्य तितक्या माध्यमातून आत्मसात केले पाहिजे. सद्गुरूंच्या अभ्यासक्रमावर

आधारित विविध कोर्सेस आपण केले पाहिजे, सद्गुरूंची आणि दादांची मार्गदर्शनपर प्रवचने ऐकली पाहिजे. आपल्या संपर्कात येणाऱ्या सर्व लोकांना सद्गुरूंच्या ज्ञानाबद्दल माहिती दिली पाहिजे. आपल्या संपर्कात येणारे प्रत्येक कुटुंब हे जीवन विद्येचा स्वीकार करतील यासाठी पुरेपूर प्रयत्न केले पाहिजे. या कार्यप्रवासातून आपण स्वतः खूप काही शिकू शकतो, सातत्याने जीवन विद्येच्या ज्ञानाचे चिंतन आपल्याकडून होत राहील त्यामुळे आपले स्मरण चांगले होईल व आपल्यात अधिकाधिक सद्गुरू शरणागती येऊन आपल्या स्वतःची प्रगती (उत्कर्ष आणि उन्नती) झालेली आपण अनुभवू शकतो.

हे कार्य तर चिरकाल आहेच पण हा मे महिना म्हणजे सुट्टीचा महिना रोजच आपल्यासाठी खूप काही विशिष्ट गोष्टी घेऊन येत असतो, फक्त आपल्याला ते ओळखता आलं पाहिजे. रोजच्या गर्दीच्या रस्त्यावरून जाताना त्या गर्दीत हरवून न जाता त्या गर्दीतल्या प्रत्येकासाठी आपण भलं करची साधना करू शकतो. रोज आपल्या एखाद्या नामधारक भावंडाची कृतज्ञता व्यक्त करू शकतो. रोज सद्गुरूंच्या एक अमृत तुषार पाठ करू शकतो. थोडक्यात सद्गुरूंच्या कार्यासोबतच सद्गुरूंनी दिलेले ज्ञान तितक्याच प्रामाणिकपणे अभ्यासणे गरजेचे आहे. तरच या सुट्टीच्या महिन्यातील चिरकाल आनंद आपण अनुभवू शकतो.

अशा नियोजनबद्ध पिकनिकचा अनुभव हा कायमस्वरूपी सुखदच असतो याची शंभर टक्के

कार्तिकी गायकवाड, अंधेरी पूर्व
९८६७ ९८९ ८४३

३. कोणते विधान योग्य आहे?

पर्याय : आ) आपले नाक प्रमाणात वाढते

■ मुंबई ■ बुधवार १६ मार्च २०२२

Tital Code : MHAMAR45398
आपले साम्राज्य

■ मुंबई ■ बुधवार १६ मार्च २०२२

सद्गुरु श्री. वामनराव पै यांचे जीवनविधेचे बालसंस्कार आणि 'विश्वप्रार्थना' सर्व शाळांतील अभ्यासक्रमात समाविष्ट करावे : शिवसेना आमदार विलास पोतनीस यांची मागणी

मुंबई (प्रतिनिधी) : वॉर तत्वावरे आणि जीवनशिक्षण मिशन हे संस्थापक सदस्य वामनराव पै यांचे 'जीवनशिक्षण कालांतरावर' शालेय पाठ्यपुस्तकात/अभ्यासक्रमात समाविष्ट करण्यात यावे, अशी आग्रही मागणी शिवसेनेने आमदार विनायक पोतनीस यांनी विधानसभेत विशेष उल्लेखाच्या माध्यमातून केली.

सुप्त आहारे तृप्य जीवन्या
शिवधरवर अत्त महान रवेक्ष
सम्मानात् देव वास्तव्यद व
प्रयनरावावी शिवजगण देमन्त्र
थीर रामजसुभारका आणि तत्वज्ञ
धी. वामनराय व हावे सम्मानकारी
सर्वथा आहे.

जीवन सुंदर पद्धतीने जगण्याचा कलेची शिक्षण त्यांनी सर्वरुग्णांच्यांना दिली आहे. श्री वामनराव पै यांच्या शिक्षणपद्धतीद्वारे

यथास्य असात्वेति विष्णुप्रार्थना
सन्ध्यातीति सर्व शालांतीति
विद्याप्रार्थना नैतिकमुल्य शिक्षण
याम्ये समाधिष्ट करुणयाकाशत
सकाशमक निर्गम्य फेणयत यावा,
असी मागनी विशेष उल्लेखाया
माध्यामनुत आम्रमर पित्तस
प्राथम्ये यानी विधान परिशदेत
केली.

जीवन जगहना मंगलसत्ता
शहाजहाँ लखन उपात मित्राये या
हेतुने सदमुक्त श्री वामनराय पौ यानी
सखील जितनान्तु घोरसम्पन्न निर्माण
कैली ओहो । त्याहा समावेया विविध
प्रकारच्या अभ्यासाभात इत्याहास
खया अर्धने भरतातील मुक्तीच्या
जीवन्तु शिल्प घडेत आता यावे
शेव महाराष्ट्रभूमीस अरोल

1000

● नाशिक आज
पांवकरी

■ शुक्रवार, दि. १८ मार्च २०२२

‘सद्गुरुश्री वामनराव पै यांचे जीवनविद्येचे बालसंस्कार अभ्यासक्रमात समाविष्ट करावे’

मुंबई : सद्गुरूश्री वामनराव पै यांचे जीवनविद्येचे बालसंस्कार

शालेय अध्यासक्रमात समाविष्ट करावे, अशी मागणी शिवसेना आमदार विलास पोतनीस यांनी विधान परिषदेत विशेष उल्लेखाच्या माध्यमातून केली. तूच आहेस तुझ्या जीवनाचा शिल्पकार, असा महान संदेश समाजाला देत वास्तववाद व प्रयत्नवादाची शिकवण देणाऱ्या थोर समाजसुधारक आणि तत्वज्ञ वामनराव पै यांचे समाजकार्य

सर्वश्रुत आहे. जीवन सुंदर पद्धतीने जगण्याच्या कलेशी शिकवण त्यांनी सर्वसामान्यांना दिली आहे. वामनराव पै यांच्या शिकवणीद्वारे सुंदर, सुसंस्कारित पिढी निर्माण करण्याचे महान कार्य संपूर्ण महाराष्ट्रातच नव्हे तर देशभरात आणि जगभरात जीवनविद्धा मिशन या संस्थेच्या माध्यमातून अविरतपणे सुरू आहे. एक आदर्श परिपूर्ण व देशभक्ती पिढी घडवण्यासाठी सकारात्मक विचारयुक्त आणि विविध भाषांत उपलब्ध असलेली विश्वप्रार्थना राज्यातील सर्व शाळांतील विद्यार्थ्यांच्या अभ्यासक्रमात समाविष्ट करण्याबाबत सकारात्मक निर्णय घेण्यात यावा, अशी विनंती विशेष उल्लेखाच्या माध्यमातून शिवसेना आमदार विलास पोतनीस यांनी विधान परिषदेत केली.

४. आपण गाढ झोपतो तेव्हा

पर्याय : इ) आपल्या काहीही लक्षात येत नाही

Updated Course Schedule and available seats

SR. No	Day	Date	Course Type	Available seats	
1	Tue - Wed	19/20 April	Level 2	50	
2	Sat - Sun	23 / 24 April	Level 2	0	Full
3	Tue - Wed	26 - 27 April	Level 3	0	Full
4	Sat - Sun	30 April / 01 May	Level 2	0	Full
5	Sun-Mon-Tue	01/02/03 May	Level 4	0	Full
6	Sat - Sun	07 - 08 May	Level 2	0	Full
7	Tue - Wed	10 - 11 May	Level 3	150	
8	Sat - Sun	14 - 15 May	Spiritual Wisdom	74	
9	Sun-Mon	15 - 16 May	Level 5	29	
10	Sat - Sun	21 - 22 May	Level 2	28	
11	Tue - Wed	24 - 25 May	Level 2	146	
12	Sat - Sun	04 - 05 June	Level 2	50	
13	Tue - Wed	07 - 08 June	Level 3	150	
14	Sat - Sun	11 -12 June	Level 2	0	Full
15	Sat - Sun	18 - 19 June	Level 2	0	Full
16	Tue - Wed	21 - 22 June	Level 2	150	
17	Sat - Sun	25 -26 June	Level 2	0	Full
18	Tue - Wed	28 - 29 June	Level 2	150	

शब्दांना सत्याची धार
प्रहार

मुंबई, बुधवार, १६ मार्च २०२२

सद्गुरु श्री वामनराव पै यांची 'विश्वप्रार्थना'
शालेय अभ्यासक्रमात समाविष्ट करावी
शिवसेना आमदार विलास पोतनीस यांची मागणी

मुख्यर्द्ध (प्रतिनिधी) :

योर तत्त्ववेत्ते आणि ज्ञानविद्यार्थि
मिशन चे संस्थापक सद्गुरू
वामनराव पै यांचे 'जीवनविद्येचे
बालसंस्कार' शालेय पाठ्यपुस्तकात,
अध्यासक्रमात समाविष्ट करण्यात
यावे, अशी आग्रही मागणी शिवसेनेने
आमदार विलास पोतीनस यांनी
विधान परिषदेत विशेष उल्लेखाध्य
माध्यामामुळे केलेली

“तृच अस्ति तुष्टा नीर्णचचुष्टि
 शिल्पकर” अस्तु महान् संदेदरिणः
 समजलद दत्त शस्तुष्यव
 प्रवृत्तवदत्त शिकषण देणान्
 धीम समजनुसुधर आणित त्रयव
 मममण पृ पृषिं समजराज
 सर्ववृत्त आह. नीर्ण सुंदर पृष्टुने
 लण्यिच कल्लं शिकषण
 ल्बानि सर्वजानल्लं दित्ति अहण
 नमनव पृ यच्च शिकषण

सुंदर, सुसंस्कारित पिछी निर्माण
करण्याचे महान कार्य संपूर्ण
महाराष्ट्रातच नव्हे, तर देशभरात
आणि जगभरात "जीवनविद्या मिशन"

या संस्थेच्या माध्यमातून अवितरपणे सुरू आहे, असेही विलास पोतनीस यांनी आवर्जून नमूद केले.

जीवन जगताना माणसाला शाश्वतपणे लहान वयात मिळणारे या हेतूने सद्गुरू बान्नाराव पै यांनी सखोल चिंतनात ग्रंथसंपदा निर्माण केली आहे. त्याचा समावेश शिक्षण प्रकराच्या अप्सरासक्रमांत इ.स. १९७० च्या अर्थीन भारतातील मुलांच्या जीवनाचे शिल्प घडले आणि याचे श्रेष्ठ महाप्राध्वनीस असेल.

एक आदर्श परिपूर्ण व देशभक्त
पिढी घडवण्यासाठी सकारात्मक
विचारयुक्त आणि विविध भाषात
उपलब्ध असलेली विश्वप्रार्थना

राष्ट्रातील सर्व शास्त्रीय शिक्षार्थ्यांच्या नैतिक कर्मशैलीचा वाढत्या समाजीक मूल्यशास्त्रासारक्यात निर्णय घेण्यात यावा अशी मागणी विविध उल्लेखनीय माध्यमातून आमदार विलास पोतनीस यांनी विधान परिषदेत केली. जीवन नवताना माणसास हाहाकार लहान वयात मिळावे असेही सदस्य म्हणून यांच्या मते हे पालन सखल चिंतनातून येईल असेही ते केली आहे. त्याच समवेत विविध प्रकारच्या अभ्यासक्रमांत ह्याच खऱ्या अर्थाने भारतातील मुलांच्या जीवनाचे शिक्षण घडेल आणि याच मते भारावून घेण्यास असेल.

सर्व. वै. वि. यन्त्रा युक्ता अग्रहण
स्नेहप्रकाश

dainikaneprakash@gmail.com

श्रीरामपुर-अहमदनगर ■ बुधवार दि. १६ मार्च २०२३

सदगुरु श्री. वामनराव पै यांचे जीवनविद्येचे बालसंस्कार आणि विश्व प्रार्थना सर्व शाळांतील अभ्यासक्रमात समाविष्ट करावे - आ.विलास पोतनीस यांची मागणी

मुंबई : कोर नागरीये आनि जीवनीय
मिलान ये संस्थापक समूह आपसाय
कोर जीवनीयये के बालासकार नास
पावतुनुमनास । अथवाअथवा समान
कल्पना नास, असी सातरी मरण
मिलनीये आसवार मिलान पीडरीस को
विवाहालीयेत करीम जुद्धाअथा साधनय
केली. तुम जोडिय तुमही जीवनाया शिकल
अथा सास सीत सासअथा देत सासल
स कल्पन सातरी शिकल देतना कोर स

[illegible]

website: www.pennstate.edu e-mail: offices@psu.edu www.hesbut.com/pennstate

अपनाया योगदानों का सम्मान करने के लिए
विज्ञान के क्षेत्र में अग्रणी योगदानों के लिए
महोदयों को सम्मानित करने के लिए

श्री गणेशाय नमः
मुमुक्षुसंगति जिज्ञासा विचार विवेक
कर्म योग्यता असाध्यता तत्त्वज्ञान
आदि असाध्यता योग्यता विचार विवेक

संवेष्टा वाचस्पत्युर् अविशारपने शुभ आते,
अपेक्षी किल्लम पोलनीम थांने ज्ञानवर्द्धन भण्ड
केले

अने, त्याचा सम्यक्तेस विविध प्रकार
अभ्यासकृतात ज्ञानाचाच शब्दाचा अ
धरातील मुलांच्या जीवनाचे शिल्प
आणि याचे जेव महत्वाच्याच असेल.

गावे स्वयंपूर्ण बनवणार : प्रल्हाद पै

लाटवाडीत ग्रामसमृद्धी अभियानाच्या फलकाचे अनावरण

सक्राळ वृत्तसेवा

इचवळकर, ता. २० : 'सदगुरू' यंत्रणेचे पै यंत्रणेच्या अखत्यारीत कार्यरत असलेल्या 'जीवन विद्या' मिशनच्या 'ग्रामसमृद्धी' अभियानात गावे स्वयंपूर्ण बनवण्याची जावणी देण्यासाठी लाटवाडी येथे, गावात सार्वजनिक स्थानावर फलकाचे अनावरण करण्यात आले. यावेळी लाटवाडी येथील ग्रामसमृद्धी अभियानात गावे स्वयंपूर्ण बनवण्याची जावणी देण्यासाठी लाटवाडी येथे, गावात सार्वजनिक स्थानावर फलकाचे अनावरण करण्यात आले.

लाटवाडी : येथे जीवनविद्या मिशनच्या ग्रामसमृद्धी अभियानाच्या फलकाचे अनावरण झाले.

यावेळी लाटवाडी येथील ग्रामसमृद्धी अभियानाच्या फलकाचे अनावरण झाले. यावेळी लाटवाडी येथील ग्रामसमृद्धी अभियानात गावे स्वयंपूर्ण बनवण्याची जावणी देण्यासाठी लाटवाडी येथे, गावात सार्वजनिक स्थानावर फलकाचे अनावरण करण्यात आले.

यावेळी लाटवाडी येथील ग्रामसमृद्धी अभियानाच्या फलकाचे अनावरण झाले. यावेळी लाटवाडी येथील ग्रामसमृद्धी अभियानात गावे स्वयंपूर्ण बनवण्याची जावणी देण्यासाठी लाटवाडी येथे, गावात सार्वजनिक स्थानावर फलकाचे अनावरण करण्यात आले.

सोमवार, दि. २१ मार्च २०२२

व्हन्नूर : येथे ग्रामसमृद्धी अभियानाच्या प्रारंभवेळी सदगुरू प्रल्हाद पै, मंत्री हसन मुश्रीफ, युवराज पाटील, पूजा मोरे आदी.

व्हन्नूर आदर्श घडवू : पै

व्हन्नूर येथे ग्रामसमृद्धी अभियानास प्रारंभ

सिद्धनेली : पुढारी वृत्तसेवा

ग्रामस्थांची मानसिकता बदलून राज्य शासन व जीवन विद्या मिशन यांच्या सहयोगातून व्हन्नूर आदर्श गाव घडवू, असा विश्वास जीवन विद्या मिशनचे आजीव विश्वस्त सदगुरू प्रल्हाद वामनराव पै यांनी व्यक्त केला.

ते व्हन्नूर (ता. कागल) येथे राज्य शासनाच्या ग्रामविकास विभाग व जीवन विद्या मिशन यांच्या सहयोगातून राबविण्यात येत असलेल्या ग्रामसमृद्धी अभियानाच्या प्रारंभवेळी बोलत होते.

याबाबतचा राज्य शासनाचा जीआर ग्रामविकासमंत्री हसन मुश्रीफ यांच्या हस्ते मार्गदर्शक सहयोगी संस्था जीवन विद्या मिशनचे विश्वस्त सदगुरू प्रल्हाद पै यांच्याकडे हस्तांतरित केला.

पै म्हणाले, गावातील नागरिकांना आमही गावाच्या विकासाबाबत योग्य मार्गदर्शन करणार आहोत, तसेच

त्यांना योग्य प्रशिक्षण देऊन आदर्श पद्धतीने कामे करून घेणार आहोत. गावातील तरुण, ज्येष्ठ, बालक, महिला या सर्वांसाठी स्वतंत्र प्रशिक्षण शिबिरे घेऊन त्यांच्यात गावाविषयी आपलेपणाची भावना निर्माण करणार आहोत.

ग्रामविकासमंत्री हसन मुश्रीफ म्हणाले, व्हन्नूर गावची प्रातिनिधिक स्वरूपात निवड केली आहे. जीवन विद्या मिशन या सहयोगी मार्गदर्शक संस्थेच्या सहकार्याने ग्रामविकासाचा हा पॅटर्न राज्यभर राबविला जाईल. त्यासाठी लागेल ती मदत केली जाईल. सरपंच पूजा मोरे यांनी मनोगत व्यक्त केले.

यावेळी जि. प. सदस्य युवराज पाटील, उपसरपंच मंगल कोकणे, ग्रामसेविका योजना जंगम, दत्तात्रय पाटील, दीपक काळे, पंकज नाईक, आदी उपस्थित होते. संतोष पाटील यांनी स्वागत केले. सागर सारंग यांनी आभार मानले.

२. खेळताना एखादी जखम होते ती कशी बरी होते.

पर्याय : ३) औषध आणि अंतर्मनाची बरे करण्याची शक्ती (healing power)

सारी अभियाने कुठे असतात :

http://www.vishvavidya.org

वृत्तमानस

मुंबई, रविवार दि. १२ मार्च २०२२

वामनराव पै प्रणित जीवन विद्या मिशनने केले महिलांना सन्मानित

प्रतिनिधी
भाईदर

सदगुरू श्री वामनराव पै प्रणित जीवन विद्या मिशनच्या मीरारोड शाखेतर्फे जागतिक महिला दिनाच्या निमित्ताने पेंकण पाडा भागात जागर खाी शक्तीचा या विषयावर प्रबोधन करून १५० हून अधिक महिलांना सन्मानित केले. जागतिक महिला दिनाचे औचित्य साधून सदगुरू श्री वामनराव पै प्रणित जीवन विद्या मिशन मीरारोड शाखा व आकृती फाउंडेशन यांच्या संयुक्त विद्यमाने मीरारोड रोडच्या पेंकण पाडा भागात जीवन विद्या मिशनच्या विश्वस्त सतशिष्या शितलताई गोरे यांनी जागर खाी शक्तीचा या विषयावर प्रबोधन करून आजच्या स्त्रियांनी एकमेकांचा आदर व प्रेम प्रेमभावना निर्माण करण्याचा संदेश दिला. तसेच जागर खाी शक्तीचा या विषयावर

प्रबोधन करून समाजातील विविध घटकातील सुमारे १५० महिला आणि २० विधवा महिलांना सन्मानित करून समाजाला एक वेगळा संदेश देण्याचे कार्य केले. कार्यक्रमात हरिपाद, नामसंकीर्तन, हळदीकुंकूचे आयोजन करण्यात आले होते.

कार्यक्रमाला महापौर ज्योत्सना

हसनाले, नगरसेविका सुरेखा सोनार यांनी उपस्थित राहून महिलांना संदेश व महिला दिनाच्या शुभेच्छा दिल्या. कार्यक्रमाला मोठ्या संख्येने महिलांची उपस्थिती होती. कार्यक्रम यशस्वी करण्याकरिता जीवनविद्या मिशन मीरारोड शाखेचे पदाधिकारी व सक्रिय नामधारक यांनी परिश्रम घेतले.

स्त्री सन्मान अभियान

स्त्रीचा आत्मसन्मान जागृत करून सर्वांनी स्त्रीचा सन्मान करावा यासाठी जनजागृती करत आहोत.

या उपक्रमांतर्गत महिलांना मुख्य प्रवाहात आणले जात आहे.

१) बेटी बचाव, २) बेटी पढाव, ३) विधवांना वेगळी वागणूक न देणे

२०१६ पासून. महाराष्ट्र. दोन कार्यशाळा.

जीवनविद्या मिशनकडून लाटवाडी दत्तक

गावातील प्रत्येकाचा मानसिक, आध्यात्मिक, आर्थिक, शारीरिक स्तर उंचावणार

कृषीकेश रावत : रत्नाळी वृत्तवेवा

इचलकरंजी, ता. १६ : अविस्मरित गावे सर्वच बाबतीत आदर्श झाली तर ही गावे अनेक गावांसाठी आदर्शच ठरतील. अशा गावांच्या सर्वांगीण विकासासाठी विवेकाची जोड देत जीवनविद्या मिशनने लाटवाडी (ता. तिरौळ) या गावाची निवड केली आहे. विविध ठीकठिकांवर गाव अधिकाधिक सुखी व समृद्ध करीत सक्षम केले जाणार आहे. या ग्रामसमूहो अभियानामुळे लाटवाडीच्या ग्रामस्थांच्या विचारसरणीत नक्कीच परिणामकारक बदल होऊन गावातील प्रत्येकाचा

सहयोगी मार्गदर्शक संस्था

राज्य शासनाशी समन्वय ठेवण्याचे कामही जीवनविद्या मिशन करीत आहे. या अभियानातील लाटवाडी चालत असलेल्या सर्व शासकीय, निमशासकीय, खासगी, शैक्षणिक संस्थांमध्ये आठवड्यानु एक तास प्रत्यक्ष किंवा ऑनलाईन पद्धतीने मानवी जीवनमूल्यांचे संस्कारातून प्रशिक्षण शिबिर घेण्यात येणार आहे. जीवनविद्या मिशनने ही कामे सहजोगीच्या काला यत्नातून या संस्थेची राज्य शासनाची 'सहयोगी मार्गदर्शक संस्था' म्हणून नियुक्ती केली आहे.

मानसिक, आध्यात्मिक, आर्थिक आणि शारीरिक स्तर उंचावेल. सहसुरत कामनाय पै यांची जीवनविद्या मिशन ही संस्था ६५ वर्षांपासून समाजातील सर्व स्तरातील भटक्यांसाठी काम करते. देशातील वेगवेगळ्या सर्वांगीण विकास यत्नात,

यासाठी जीवनविद्या मिशनने होरकमहोसवची वर्षानिमित्त ६० गावे दत्तक घेतली. त्यापैकी २० गावांमध्ये जीवनविद्या मिशनने कार्य सुरू केले आहे. त्यातील चार-पाच गावांमध्ये अतिशय परिणामकारक बदल दिसून आले, त्यामुळे ग्रामविकास

अभियानाचे शनिवारी उद्घाटन

येथे रावितो (ता. १९) लाटवाडी येथे जिल्ह्यातील पहिल्या ग्रामसमूहो अभियानाचे उद्घाटन होणार आहे. जीवनविद्या मिशनचे आजीव विस्मृत प्रल्हाद वामनराव पै यांच्या प्रमुख उपस्थितीत या अभियानाचा प्रारंभ होणार आहे. याची संपूर्ण जीवनविद्या मिशन बांधणी शाखेने केली आहे.

विभागण्यात सहकार्याने महाराष्ट्रातील अर्थविकासात गावे दत्तक घेऊन त्या गावाचा सर्वांगीण विकास करणे व ते गाव सर्वच बाबतीत आदर्श बनविणे यासाठी ग्रामसमूहो अभियान राबविण्याबाबतचा प्रस्ताव जीवनविद्या मिशनने शासनास सादर केला होता.

जीवनविद्या मिशनने केलेल्या कामांची दखल घेत त्यास राज्य शासनाने मान्यता दिली. त्यानुसार या योजनेतून गाव आदर्श करण्यासाठी जीवनविद्या मिशनने लाटवाडी (ता. तिरौळ) या गावाची निवड केली आहे.

अंधश्रद्धा निर्मूलन, व्यवसमुक्ती,

पर्यावरण जागृती, भेदभाव नष्ट करणे, स्त्री-सम्यान, विद्याची व तत्त्व यांच्यासाठी बाल आणि युवा संस्कार अभियान, कार्यशाळा असे विविध प्रकारचे कार्य करून हे गाव सुखी वृद्धा व राष्ट्र पुढे जावे. यासाठी कार्यरत आहे. आता हीच ठीकठिकांवर ठेवून लाटवाडीत प्रत्येक काम होणार आहे. स्वच्छ घर, स्वच्छ परिसर, कुशी समृद्धी, प्लास्टिक बंदी, शून्य कचरा मोहीम, धनकचरा व्यवस्थापन, वृक्षा रोपण व वृक्षसंरक्षण, स्त्री सम्यान, बेटी बचाव व बेटी पढाओ, अवयवदान, महिला सक्षमीकरण, स्थानिक पातळीवर अर्चना व स्वयंसेवागार ही ठीकठिकांवर असणार आहेत.

8 मार्च २०२२ दि. १० ते १६ मार्च २०२२

फार्मासिट टाईम्स

YOUTH COURSE OF JEEVAN VIDYA DNYANPEETH WON THE HEARTS OF THE STUDENTS

Karjat, Konkarn Gyanpeeth Rahul Dharkar College of Pharmacy and Research Institute Karjat has been continuously implementing various programs for the holistic development of students. The students were guided by the internationally renowned Jeevan Vidya Dnyanpeeth, Baijnath, Karjat. The program was organized under the guidance of Principal Dr. Mohan Kale.

The students were guided in an interesting way by interacting with the students on how to overcome the obstacles in the progress of the students as well as the opportunities and dangers that come at a young age. The Jeevan Vidya Dnyanpeeth's mentors guided the students in an excellent way keeping in mind their interests. Both Nimbalkar and Rane won the hearts of the students and gave in-depth guidance. The program of the youth course provided in-depth guidance on various topics, mainly under the theme "Solav Waris Mokyach", giving students information on how to study properly and various methods of reading, useful websites for acquiring knowledge. Under the "Premacha God Gupri", students were instructed to take precautions at a young age and how it can adversely affect their studies and how to avoid them, advantages and disadvantages of love and arrange marriage, Joint vs nuclear family and how to select a perfect partner. Also, in "Sawdh to Sukhi", the young students were guided in various aspects of their safety.

The mentors emphasized on not believing and practicing

the medical attitude as well as being physically and mentally fit.

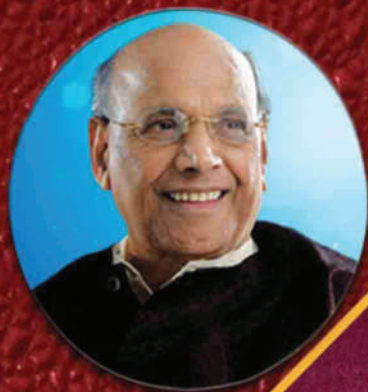
On the day of 11th March 2022, the event was held in two sessions. Jeevan Vidya Dnyanpeeth made excellent arrangements for breakfast and food for the students. In this

youth course, second year B. Pharmacy students in the pharmacy participated enthusiastically. While guiding the students throughout this one-day course, they followed the best rules. The faculty also included experiences from their lives in the guidance. Student feed-

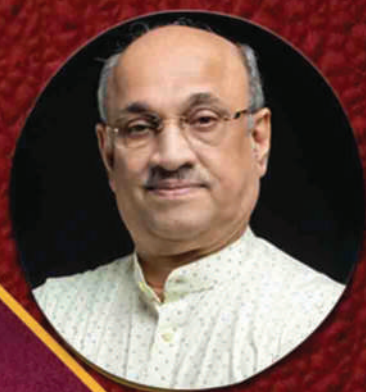
back was taken by Jeevan Vidya Dnyanpeeth.

The students thanked the college for organizing the event on their own. The event was held at Jeevan Vidya Dnyanpeeth Karjat in the presence of 116 students. For the success of this program, the

teachers of the college, Amol Borade, Rupali Yewale, Pratiksha Sable and Revati Deshpande worked hard. Rahul Dharkar College of Pharmacy and Research Institute, Karjat, thanked the faculty and the organizers of Jeevan Vidya Dnyanpeeth.

सद्गुरु श्री वामनराव पै

श्री. प्रल्हाद वामनराव पै

॥ विश्वप्रार्थना ॥

“हे ईश्वर,
सर्वांना चांगली बुद्धी दे, अरोग्य दे,
सर्वांना सुखात, आनंदात, ऐश्वर्यात ठेव,
सर्वांचे भरं कर, कल्याण कर, रक्षण कर,
आणि तुझे गोड नाम मुखात
अखंड राहू दे”

सद्गुरु श्री. वामनराव पै.

प्रत्येक कृती ही
राष्ट्रहिताची,
विश्वशांतीची